

Briselē, 17.12.2018.
COM(2018) 842 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Ziņojums par Eiropas CO₂ tirgus darbību

Satura rādītājs

Akronīmu un saīsinājumu saraksts	2
2. ES ETS REGULĒJUMS CETURTAJĀ POSMĀ (2021–2030).....	8
2.1. Nostiprināta ES ETS	8
2.2. Mērķtiecīgāki oglekļa emisijas pārvirzes noteikumi.....	9
2.3. Mazoglekļa inovācijas finansēšana un enerģētikas nozares modernizēšana.....	10
3.1. Darbību, iekārtu un gaisa kuģu operatoru iekļaušana	12
3.2. Savienības reģistrs un Eiropas Savienības darījumu žurnāls (<i>EUTL</i>).....	14
4. CO ₂ EMISIJAS TIRGUS DARBĪBA 2017. GADĀ	15
4.1. Piedāvājums: apgrozībā laistās kvotas	16
4.1.1. Maksimālā robežvērtība.....	16
4.1.2. Izdotās kvotas.....	18
4.1.3. Starptautiskie kredīti	28
4.2. Pieprasījums: no apgrozības izņemtās kvotas	29
4.3. Piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvarošana.....	30
5. AVIĀCIJA	33
6. TIRGUS PĀRRAUDZĪBA.....	35
6.1. Emisijas kvotu juridiskais statuss un fiskālais režīms.....	36
7. EMISIJAS PĀRRAUDZĪŠANA, ZIŅOŠANA UN VERIFIKĀCIJA	37
8. PĀRSKATS PAR ADMINISTRATĪVAJĀM PROCEDŪRĀM	39
9. ATBILSTĪBA UN IZPILDES NODROŠINĀŠANA	40
10. SECINĀJUMI UN NĀKOTNES PERSPEKTĪVA	43
PIELIKUMS	45

Akronīmu un saīsinājumu saraksts

AVR	Akreditācijas un verifikācijas regula
KI	Kompetentā iestāde

<i>CCS</i>	CO ₂ uztveršana un uzglabāšana
<i>CCU</i>	CO ₂ uztveršana un izmantošana
<i>CDM</i>	Tīras attīstības mehānisms
<i>CER</i>	Sertificēta emisijas samazināšanas vienība
<i>CSCF</i>	Starpnozaru korekcijas koeficients
<i>EA</i>	Eiropas Akreditācijas kooperācija
<i>EEZ</i>	Eiropas Ekonomikas zona
<i>EEX</i>	<i>European Energy Exchange</i>
<i>EIB</i>	Eiropas Investīciju banka
<i>ERU</i>	Emisijas samazināšanas vienības
<i>ES ETS</i>	Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma
<i>EUTL</i>	Eiropas Savienības darījumu žurnāls
<i>SEG</i>	Siltumnīcefekta gāze
<i>ICAO</i>	Starptautiskā civilās aviācijas organizācija
<i>ICE</i>	<i>ICE Future Europe</i>
<i>JI</i>	Kopīga īstenošana
<i>MAR</i>	Tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regula
<i>FITD 2</i>	Finanšu instrumentu tirgu direktīva (2014/65/ES)
<i>PZR</i>	Pārraudzīšanas un ziņošanas regula
<i>PZVA</i>	Pārraudzīšana, ziņošana, verifikācija un akreditācija
<i>TSR</i>	Tirgus stabilitātes rezerve
<i>VAS</i>	Valsts akreditācijas struktūra
<i>NER</i>	Jaunu iekārtu rezerve
<i>PFC</i>	Perfluorogļūdeņraži
<i>AER</i>	Atjaunojamie energoresursi
<i>TNAC</i>	Apgrozībā esošo kvotu kopskaits

KOPSAVILKUMS

2017. gadā CO₂ emisija no iekārtām, uz kurām attiecas ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ES ETS), nedaudz palielinājās – par 0,18 %, salīdzinot ar 2016. gadu. Lai gan tādējādi pārtrūka emisijas samazināšanās tendence, kas bija vērojama kopš minētās sistēmas trešā tirdzniecības perioda (2013–2020) sākuma, to var izskaidrot ar reālā IKP pieaugumu par 2,4 %, proti, tas bija lielāks nekā jebkurā citā gadā kopš šīs tirdzniecības perioda sākuma. Pieaugumu galvenokārt radīja rūpniecība, turpretim enerģētikas nozares emisija ceturto gadu pēc kārtas mazliet samazinājās (sk. 7. tabulu 4.2. iedaļā). Aviācijas nozares verificētās emisijas turpināja augt, uzrādot pieaugumu par 4,5 % salīdzinājumā ar 2016. gadu (sk. 8. tabulu 5. iedaļā).

Pārskatītā ES ETS direktīva, kas sistēmu reformē nākamajai desmitgadei, tika publicēta 2018. gada 14. martā. Reformas mērķis ir nozarēs, uz kurām attiecas ES ETS, veicināt SEG emisijas samazināšanos par 43 % līdz 2030. gadam (atbilstīgi ES 2030. gada klimata mērķiem un ES saistībām, kas noteiktas Parīzes klimata nolīgumā), aizsargāt rūpniecības konkurētspēju un veicināt mazoglekļa modernizāciju un inovāciju.

Pēdējos trijos gados kvotu pārpalikums Eiropas CO₂ emisijas tirgū ir pakāpeniski samazinājies – kopumā par gandrīz pusmiljardu kvotu, galvenokārt tādēļ, ka tika īstenots tā dēvētais sākotnējās atlikšanas pasākums, proti, kvotu izsoles atlikšana (sk. 3. attēlu 4.3. iedaļā). Reformētās ETS ietvaros arī turpmāk tiks pievērsta uzmanība ar pārpalikumu saistītajiem aspektiem, stiprinot tirgus stabilitātes rezervi, t. i., 2015. gadā izveidoto ES mehānismu, kas paredzēts kvotu pārprodukcijas mazināšanai un ES ETS noturības pret turpmākiem satricinājumiem palielināšanai. Laikā no 2019. gada (kad minētā rezerve sāks darboties) līdz 2023. gadam tirgus stabilitātes rezervē iekļaujamā pārpalikuma procentuālā daļa tiks dubultota – no sākotnēji noteiktajiem 12 % līdz 24 %. Turklāt no 2023. gada rezerves, kas pārsniedz iepriekšējā gada izsoles apjomu, vairs nebūs derīgas. Šo reformu rezultātā, kopā ar tirgus stabilitātes rezerves pārpalikuma rādītāja otro publicēšanu 2018. gada maijā, tirgus stabilitātes rezervē laikposmā no 2019. gada janvāra līdz augustam tiks iekļauti gandrīz 265 miljoni kvotu (16 % no pārpalikuma) – tās neizsolīs. Šādi izsolīto kvotu apjoms 2019. gada pirmajos astoņos mēnešos tiks samazināts par 40 %, salīdzinot ar attiecīgo apjomu 2018. gadā.

Lai nodrošinātu starptautiskā procesa turpmāku virzību saistībā ar aviācijas emitējuma ierobežošanas globālās shēmas izveidi, kā arī atvieglotu šīs shēmas vēlāku īstenošanu ES, līdz 2023. gadam ir pagarināta ierobežotās darbības jomas piemērošana aviācijas nozarē, attiecinot to tikai uz lidojumiem Eiropas Ekonomikas zonas iekšienē. No 2021. gada aviācijas nozarei sāks piemērot lineāro samazinājuma koeficientu, aviācijas emisijas maksimālo robežvērtību samazinot par 2,2 % gadā.

1. IEVADS

ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ES ETS) jau kopš 2005. gada ir pamats ES stratēģijai, kuras mērķis ir samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju, ko rada rūpniecības un elektroenerģijas nozare. Minētā sistēma sniedz lielu ieguldījumu, lai tiktu sasniegts ES mērķis – līdz 2020. gadam samazināt SEG emisiju par 20 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni. Lai gan pašlaik ES rezultāti liecina, ka šis mērķis tiks pārsniegts¹, tomēr, lai līdz 2030. gadam samazinātu SEG emisiju par vismaz 40 %, kā noteikts ES klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030. gadam, ir vajadzīgs nepārtraukts progress². Labi funkcionējoša ES ETS ir galvenais mehānisms, ar kura palīdzību varētu sasniegt ES 2030. gada mērķrādītāju, jo tās izmantošana ļautu nozarēs, uz kurām tā attiecas, SEG emisiju samazināt par 43 % salīdzinājumā ar 2005. gadu.

Lai, izmantojot ES ETS, varētu sasniegt šo mērķi, Komisija 2015. gadā pieņēma priekšlikumu³ par ES ETS pārskatīšanu attiecībā uz tās ceturto tirdzniecības periodu (2021–2030). Pēc plašām sarunām Eiropas Parlaments un Padome 2018. gada februārī formāli atbalstīja minēto pārskatīšanu, un pārskatītā ES ETS direktīva⁴ stājās spēkā 2018. gada 8. aprīlī.

2017. gadā ES ETS direktīva tika pārskatīta vēlreiz⁵, lai ietvertu Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas (ICAO) veikta globāla pasākuma izstrādi aviācijas emisijas samazināšanai, turpinot sistēmas darbības jomu attiecināt tikai uz lidojumiem Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) iekšienē. 2017. gadā arī tika parakstīta vienošanās⁶ starp ES un Šveici par Šveices siltumnīcefekta gāzu emisijas tirdzniecības sistēmas sasaistīšanu ar ES ETS, kas ir pirmā tāda vienošanās ES.

Šis ziņojums par Eiropas CO₂ emisijas tirgus darbību tiek iesniegts saskaņā ar prasībām, kas definētas Direktīvas 2003/87/EK⁷ (ES ETS direktīvas) 10. panta 5. punktā un 21. panta 2. punktā. Saskaņā ar minētajā direktīvā noteikto ziņojuma mērķis ir ik gadu izveidot "attēlu" ar jaunākajām norisēm Eiropas CO₂ emisijas tirgū.

---

¹ ES SEG emisija 2015. gadā jau bija par 22 % mazāka salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni.

² Saskaņā ar valstu prognozēm līdz 2020. gadam emisija turpinās samazināties, tomēr, lai sasniegtu 2030. gada mērķi, būs jāsteno politiski papildu pasākumi.

³ COM(2015) 337, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52015PC0337>.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 14. marta Direktīva (ES) 2018/410, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai sekmētu emisiju izmaksefektīvu samazināšanu un investīcijas mazoglekļa risinājumos, un Lēmumu (ES) 2015/1814 (OV L 76, 19.3.2018., 3. lpp.).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 13. decembra Regula (ES) 2017/2392, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai saglabātu pašreizējās darbības jomas ierobežojumus attiecībā uz aviācijas darbībām un sagatavotos globāla tirgus pasākuma īstenošanai no 2021. gada (OV L 350, 29.12.2017., 7. lpp.).

⁶ Nolīgums starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti (OV L 322, 7.12.2017., 3. lpp.).

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīva 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.).

Šis ziņojums aptver 2017. gadu, taču tajā ir informācija arī par iniciatīvām, kas ierosinātas vai par kurām panākta vienošanās 2018. gada pirmajā pusgadā. Atšķirībā no iepriekšējā gada ziņojuma⁸ šajā ziņojumā ir ietverta jauna nodaļa par ES ETS regulējumu ceturtajā posmā un jauns papildinājums par īstenošanas progresu, kā arī informācija par 2018. gada tirgus stabilitātes rezerves (TSR) pārpalikuma rādītāju un dalībvalstu ieguldījumu TSR 2019. gadā. Ievērojot uzlabotās prasības attiecībā uz pārredzamību un ziņošanu, kas noteiktas pārskatītajā ES ETS direktīvā, šā gada ziņojumā pirmo reizi ir ietverts pārskats par faktiskajām valsts atbalsta summām, ko dalībvalstis izlietojušas netiešo oglekļa izmaksu kompensēšanai 2017. gadā.

Ja nav norādīts citādi, šajā ziņojumā ir izmantoti dati, kas bija pieejami publiski un bija nonākuši Komisijas rīcībā līdz 2018. gada jūnija beigām⁹. Vispārīga un aprakstoša informācija par ES ETS ir iekļauta izcēlumos viscaur ziņojumā.

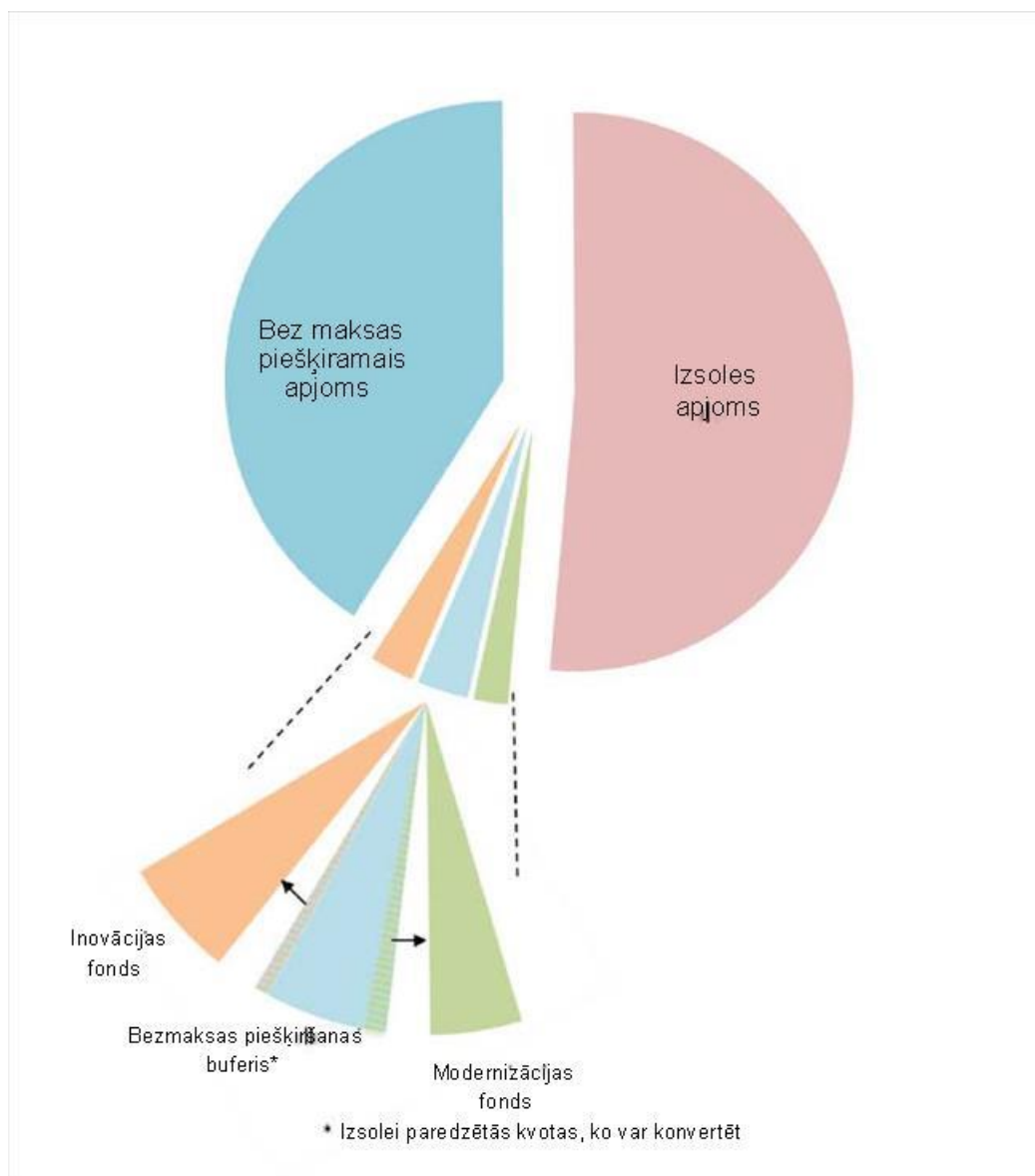
⁸ Iepriekšējos gados publicētie ziņojumi ir pieejami vietnē https://ec.europa.eu/clima/policies/ets_en#tab-0-1.

⁹ Pēdējais izmantotais termiņš ir 2018. gada 29. jūnijs.

2. ES ETS REGULĒJUMS CETURTAJĀ POSMĀ (2021–2030)

Ceturtajam posmam pārskatītās ES ETS direktīvas mērķis ir atvieglot trīskārša mērķa sasniegšanu, proti, samazināt SEG emisiju ES ETS nozarēs līdz 2030. gadam par 43 %, saglabāt rūpniecības konkurētspēju un veicināt mazoglekļa modernizāciju un inovāciju, īstenojot savstarpēji saistītus pasākumus.

1. attēls. Ceturtā posma maksimālās robežvērtības sadalījums

2.1. Nostiprināta ES ETS

Lai paātrinātu emisijas samazināšanos, kopējais emisijas kvotu skaits no 2021. gada katru gadu tiks samazināts par 2,2 %, salīdzinot ar 1,74 % pašlaik. Šis palielinājums nozīmē ikgadēju pakāpenisku samazinājumu par aptuveni 48 miljoniem kvotu, salīdzinot ar 38 miljoniem pašlaik, un atbilst SEG emisijas samazinājumam par 43 % ETS aptvertajās nozarēs līdz 2030. gadam, salīdzinot ar 2005. gada līmeni.

Tiks būtiski pastiprināta arī tirgus stabilitātes rezerve (TSR) – kā mehānisms, kas ieviests CO₂ emisijas tirgus līdzsvarošanai. No 2019. līdz 2023. gadam likme kvotu iekļaušanai TSR tiks dubultota līdz 24 %, lai ātrāk atjaunotu emisijas kvotu līdzsvaru CO₂ emisijas tirgū.

Lai vēl vairāk uzlabotu ES ETS funkcionēšanu, no 2023. gada TSR emisijas kvotu daudzums būs ierobežots līdz iepriekšējā gada izsoles apjomam. Turētās kvotas, kas pārsniedz šo apjomu, zaudēs savu derīgumu, ja vien pirmajā TSR pārskatīšanā, kas notiks 2021. gadā, netiks nolemts citādi.

Dalībvalstis var brīvprātīgi atcelt kvotas no tām pieejamā kopējā izsoles apjoma, ja papildu valsts pasākumu rezultātā tiek slēgta elektroenerģijas ražošanas jauda. Ja elektrostacijas tiks slēgtas bez attiecīgās dalībvalsts lēmuma atcelt kvotas, ar TSR noteikumiem tiks ņemtas vērā tā sekas, palielinot rezervē ieskaitāmo kvotu daudzumu vai vēlāk atbrīvojot kvotas no rezerves.

Sīkāka informācija par pārskatīto TSR noteikumu īstenošanu ir dota 4.3. iedaļā (Piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvarošana).

2.2. Mērķtiecīgāki oglekļa emisijas pārvirzes noteikumi

Esošais bezmaksas kvotu piešķiršanas regulējums ceturtajā posmā kopumā tiks saglabāts, lai nodrošinātu prognozējamību un pārredzamību no Eiropas rūpniecības nozares skatpunkta, tā risinot nozares konkurētspējas jautājumus globalizācijas apstākļos. Bezmaksas piešķiršana arī turpmāk būs prognozējama un pārredzama, balstoties uz līmeņatzīmju vērtībām, kas iegūtas, atsaucoties uz 10 % ES efektīvāko iekārtu darbības rezultātiem. Tomēr ir ieviesti vairāki praktiski uzlabojumi, balstoties uz īstenošanas pieredzi pašreizējā tirdzniecības periodā.

Ceturtajā posmā bezmaksas piešķiršana galvenokārt tiks veikta, pievēršoties nozarēm, kurās ir vislielākais risks, ka ražošana varētu tikt pārvietota ārpus ES. Nozaru pakļautību oglekļa emisijas pārvirzei izvērtēs, balstoties uz rādītāju, kas atspoguļo tirdzniecības un emisijas intensitāti. Nozares, kurās šāda pakļautība ir ļoti liela, tiks iekļautas oglekļa emisijas pārvirzes sarakstā un bez maksas saņems kvotas, kas atbilst 100 % no attiecīgās līmeņatzīmes. Nozarēs, kurās šāda pakļautība ir mazāka, līdz 2026. gadam bezmaksas kvotu piešķiršana saglabāsies 30 % līmenī, bet pēc tam tiks pakāpeniski izbeigta līdz 2030. gadam. Komisija pašlaik izstrādā oglekļa emisijas pārvirzes sarakstu nākamajam tirdzniecības periodam (sk. Pielikuma 6. papildinājumu), kas būs spēkā visā ceturajā posma īstenošanas laikā.

Lai izvairītos no negaidītas peļņas un atspoguļotu tehnoloģisko un inovāciju progresu kopš 2008. gada, 54 definētās līmeņatzīmju vērtības, ar kurām nosaka katrai iekārtai bez maksas piešķirto kvotu līmeni, ceturtajā posmā tiks divreiz atjauninātas, pamatojoties uz reālajiem datiem. Katrai līmeņatzīmei tiks noteikta ikgadējā samazinājuma likme. Tā būs robežās no minimālās ikgadējās likmes 0,2 % apmērā nozarēm ar zemāku inovācijas apguvi līdz maksimālajai ikgadējai likmei 1,6 % apmērā nozarēm ar augstāku inovācijas apguvi. Minimālā likme nodrošinās, ka ieguldījumu sniedz nozares, kurās emisijas samazināšanas

metodes iedarbojas lēnāk, turpretī maksimālā likme radīs stimulu novatoriskām nozarēm emisiju samazināt straujāk. Ir sācies darbs pie deleģētā akta izstrādes par bezmaksas kvotu piešķiršanas noteikumu pārskatīšanu 2021.–2030. gadam, savukārt darbs pie bezmaksas kvotu piešķiršanas līmeņatzīmju vērtību atjaunināšanas 2021.–2025. gadam varētu sākties 2019. gada nogalē (sk. Pielikuma 6. papildinājumu).

Turklāt atsevišķām iekārtām piešķirtās kvotas reizi gadā var koriģēt, lai atspoguļotu būtisku ražošanas apjoma pieaugumu vai samazinājumu. Korekcijas sliekšnis ir noteikts 15 % apmērā un tiks pārskatīts, balstoties uz divu gadu slīdošo vidējo vērtību. Lai novērstu manipulācijas ar kvotu korekcijas sistēmu un tās ļaunprātīgu izmantošanu, Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, lai noteiktu turpmāku korekcijas kārtību. Paredzams, ka īstenošanas akta izstrāde sāksies 2018. gada nogalē (sk. pielikuma 6. papildinājumu).

Lai izvairītos no starpnozaru korekcijas koeficienta (*CSCF*) piemērošanas nākamajā tirdzniecības periodā, ir ieviests svarīgs jauns aizsardzības pasākums – “bezmaksas piešķiršanas buferis”. Ja būs vajadzīgs piemērot korekcijas koeficientu, šis buferis tiks iedarbināts, samazinot ceturtajā posmā izsolāmo kvotu īpatsvaru līdz 3 % apmērā no kopējā kvotu daudzuma, tādējādi palielinot bezmaksas piešķiršanai pieejamo apjomu. Ja bezmaksas piešķiršanas buferim atvēlētās kvotas netiks izmantotas, tās darīs pieejamas, lai “papildinātu” jaunizveidotos Inovācijas un Modernizācijas fondus (sk. 2.3. iedaļu).

Ceturtajā posmā dalībvalstis joprojām varēs sniegt valsts atbalstu nozarēm, kas pakļautas oglekļa emisijas pārvirzes riskam būtisku netiešo oglekļa izmaksu dēļ (t. i., tādu izmaksu dēļ, ko izraisījušas paaugstinātas elektroenerģijas cenas) (sk. 4.1.2.1.2. iedaļu). Turklāt to papildinās arī uzlaboti noteikumi par pārredzamību un ziņošanu. Dalībvalstīm jācenšas šim mērķim izlietot ne vairāk kā 25 % no izsoļu ieņēmumiem, bet gadījumā, ja tās šīs summas pārsniegs, tām pārredzamības nolūkā tas būs jāpamato ziņojumā. Dalībvalstīm būs arī regulāri jāpublicē kompensācijas saņēmējiem izmaksātās summas – gan kopējās, gan pa nozarēm. Ņemot vērā šos jaunus noteikumus, Komisija ir ierosinājusi pārskatīt ES ETS Valsts atbalsta pamatnostādnes¹⁰ nākamajam tirdzniecības periodam (sk. Pielikuma 6. papildinājumu).

2.3. Mazoglekļa inovācijas finansēšana un enerģētikas nozares modernizēšana

Vairāki mazoglekļa tehnoloģiju finansēšanas mehānismi ceturtajā posmā palīdzēs rūpniecības un elektroenerģijas nozarēm risināt inovāciju un investīciju problēmas saistībā ar pāreju uz mazoglekļa ekonomiku. To vidū ir divi jauni fondi:

- **Inovācijas fonds** konkursa kārtībā atbalstīs novatorisku tehnoloģiju un revolucionāru inovāciju demonstrēšanu nozarēs, uz kurām attiecas ES ETS, tostarp inovatīvus atjaunojamus energoresursus, oglekļa dioksīda uztveršanu un izmantošanu (*CCU*), kā arī enerģijas uzglabāšanu. Pieejamie resursi atbildīs vismaz 450 miljonu kvotu tirgus vērtībai to izsoles laikā. Tos papildinās programmas *NER300* neizmaksātā budžeta

¹⁰ * Pamatnostādnes par atsevišķiem valsts atbalsta pasākumiem saistībā ar siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu pēc 2012. gada (OV C 158, 5.6.2012., 4. lpp.).

daļa un līdz pat 50 miljoniem kvotu, kuras var darīt pieejamas fondam, ja tās nebūs vajadzīgas bezmaksas piešķiršanas buferim, kā paskaidrots iepriekš. Uz Inovācijas fonda atbalstu varēs pretendēt visu dalībvalstu projekti, arī neliela mēroga projekti. Darbs pie Inovācijas fonda izveides tika uzsākts 2018. gada sākumā, veicot sabiedrisko apspriešanu¹¹ (sk. Pielikuma 6. papildinājumu);

- **Modernizācijas fonds** sniegs atbalstu ieguldījumiem enerģētikas nozares un plašāku enerģētikas sistēmu modernizācijā, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas pastiprināšanā, kā arī taisnīgas pārejas nodrošināšanā no oglekļa atkarīgos reģionos desmit dalībvalstīs ar viszemākajiem ienākumiem¹². Enerģijas ražošanas iekārtas, kurās izmanto cieto fosilo kurināmo, nebūs tiesīgas saņemt atbalstu¹³. Fonda līdzekļu avots būs kvotas, kas atbilst 2 % no ceturtā posma kopējā daudzuma un kuras izsolīs saskaņā ar noteikumiem un kārtību attiecībā uz izsolēm, kas notiek vienotajā izsoļu platformā. Atkarībā no tā, cik lielā mērā izsoles daļa tiek samazināta bezmaksas piešķiršanas bufera nodrošināšanai, fondam pieejamo kvotu daudzums var palielināties pat par 0,5 % no kopējā kvotu daudzuma. Darbs pie Modernizācijas fonda izveides tika uzsākts 2018. gada septembrī, organizējot sagatavošanās darbseminārus labuma guvējās dalībvalstīs (sk. Pielikuma 6. papildinājumu).

Papildus šiem diviem jaunajiem fondiem joprojām būs pieejama izvēles pārejas bezmaksas piešķiršana saskaņā ar ES ETS direktīvas 10.c pantu, lai modernizētu enerģētikas nozari dalībvalstīs ar zemākiem ienākumiem, kas ir tiesīgas saņemt Modernizācijas fonda atbalstu. Ir ievērojami uzlabota resursu piešķiršanas procedūru pārredzamība. Projektus, kuru vērtība pārsniedz 12,5 miljonus EUR, izraudzīsies konkursa kārtībā, savukārt ieguldījumi, kas ir mazāki par šo summu, būs jāizraugās, pamatojoties uz skaidriem un pārredzamiem kritērijiem, par atlases rezultātiem veicot sabiedrisko apspriešanu (izņemot, ja arī šādus projektus izraugās konkursa kārtībā). Pārskatītajā ES ETS direktīvā ir noteikts, ka saskaņā ar 10.c pantu nepiešķirtās kvotas no trešā tirdzniecības perioda (2013–2020) var piešķirt 2021.–2030. gadā – ieguldījumiem, kas izraudzīti šādās konkursa procedūrās, izņemot, ja attiecīgā dalībvalsts izlemj to pilnībā vai daļēji nedarīt un attiecīgi informē Komisiju līdz **2019. gada 30. septembrim**. Turklāt saskaņā ar jaunajiem noteikumiem atbilstīgās dalībvalstīs var izmantot visu savu 10.c pantā paredzēto piešķirumu vai daļu no tā, lai atbalstītu ieguldījumus Modernizācijas fonda ietvaros, ja tās par attiecīgajām summām līdz **2019. gada 30. septembrim** informē Komisiju.

---

¹¹ Informācija par sabiedrisko apspriešanu ir pieejama vietnē https://ec.europa.eu/clima/consultations/public-consultation-establishment-innovation-fund_en.

¹² Bulgārija, Čehija, Horvātija, Igaunija, Ungārija, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija un Slovākija.

¹³ Ir paredzēts izņēmums attiecībā uz efektīvu un ilgtspējīgu centralizēto siltumapgādi dalībvalstīs, kurās IKP uz vienu iedzīvotāju tirgus cenās ir zemāks par 30 % no ES vidējā rādītāja 2013. gadā (Bulgārijā un Rumānijā). Šis izņēmums attiecas tikai uz 30 % no šīm dalībvalstīm pieejamajiem līdzekļiem.

3. ES ETS INFRASTRUKTŪRA

3.1. Darbību, iekārtu un gaisa kuģu operatoru iekļaušana

ES ETS darbojas 31 Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstī. Tā ierobežo emisijas, ko rada gandrīz 11 000 elektrostaciju un rūpniecības iekārtu un vairāk nekā 500 gaisa kuģu operatoru, kuri veic lidojumus starp EEZ lidostām. Tā aptver aptuveni 40 % no ES SEG emisijām.

Sākot ar trešo posmu (2013–2020)*, nozares ar stacionārām iekārtām, kuras regulē ES ETS, ir energoietilpīgās rūpniecības nozares, un te ietilpst elektrostacijas un citas sadedzināšanas iekārtas ar nominālo ievadīto siltumjaudu >20 MW (izņemot bīstamo atkritumu vai sadzīves atkritumu iekārtas), naftas pārstrādes rūpnīcas, koksa krāsnis, dzelzs un tērauda, cementa klinkera, stikla, kaļķu, ķieģeļu, keramikas, celulozes, papīra un kartona, alumīnija, naftas ķīmijas produktu, amonjaka, slāpekļskābes, adipīnskābes, glioksāla un glioksālskābes ražošana, CO₂ uztveršana, transportēšana pa cauruļvadiem un CO₂ ģeoloģiska uzglabāšana.

Attiecībā uz aviāciju ES ETS darbības jomā laikposmā no 2013. līdz 2016. gadam, kamēr Starptautiskā civilās aviācijas organizācija (*ICAO*) nebija pieņēmusi globālu pieeju, bija ietverti tikai lidojumi Eiropas Ekonomikas zonā. 2016. gadā *ICAO* vienojās par rezolūciju par starptautiskās aviācijas radītās CO₂ emisijas izlīdzināšanas un samazināšanas shēmu (*CORSIA*), kurai ir jāstrādā 2021. gadā. Pēc šīs vienošanās, kamēr vēl netiek piemērota *CORSIA*, 2017. gadā darbības jomas attiecināšana tikai uz aviāciju EEZ iekšienē tika pagarināta līdz 2023. gadam (sk. 5. iedaļu).

ES ETS aptver ogļskābās gāzes (CO₂) emisiju, kā arī dislāpekļa oksīda (N₂O) emisiju, ko rada visāda slāpekļskābes, adipīnskābes, glioksālskābes un glioksāla ražošana, un perfluorogļūdeņražu (PFC) emisiju, ko rada alumīnija ražošana. Lai gan dalība ES ETS ir obligāta, dažās nozarēs ir iekļautas tikai iekārtas, kas ir lielākas par noteiktu robežu. Turklāt iesaistītās valstis no sistēmas var izslēgt mazas iekārtas (kas emitē mazāk nekā 25 000 tonnu CO_{2e}), ja ir ieviesti alternatīvi un līdzvērtīgi pasākumi. Pārskatītajā ES ETS direktīvā arī papildus ir noteikts, ka ceturtajā posmā no ES ETS var izslēgt ļoti mazus emitētājus (kuru paziņotās emisijas pēdējos trijos gados nesasniedz 2500 tonnas CO_{2e}), ja pastāv vienkāršota pārraudzīšanas kārtība, kā noteikt to radītās emisijas apjomu. Ja ļoti mazu iekārtu emisijas kādā kalendārajā gadā pārsniedz šo apjomu, tās tiek atkārtoti iekļautas sistēmā. Iesaistītās valstis ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā var iekļaut arī citas nozares un siltumnīcefekta gāzu emisijas.

* Informācija par pirmo un otro ES ETS posmu ir pieejama saitē https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/pre2013_en.

Kā liecina ziņojumi, ko iesaistītās valstis¹⁴ iesniegušas 2018. gadā saskaņā ar 21. pantu, 2017. gadā kopā bija 10 688 iekārtas, kurām izsniegtas atļaujas; salīdzinājumam – 2016. gadā tādās bija 10 790, bet 2015. gadā – aptuveni 10 950.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2017. gadā ES ETS ietvaros galvenokārt tika sadedzināts fosilais kurināmais. Tomēr 28 valstis ziņoja arī par biomasas izmantošanu (iepriekšējā gadā bija 29 šādas valstis) 2181 iekārtā (20,4 % no visām iekārtām). Salīdzinājumam – pagājušajā gadā bija 2079 šādas iekārtas, kas atbilda 19 % no visām iekārtām. Tikai trīs valstis (LI, LV un MT) ziņoja, ka tajās biomasas netika izmantota¹⁵. Biomasas radītās emisijas 2017. gadā bija aptuveni 145 miljoni tonnu CO₂ (8 % no ES ETS ietvaros paziņotajām emisijām); tas ir tikai nedaudz vairāk nekā 141 miljons tonnu CO₂ 2016. gadā (arī apmēram 8 % no ES ETS ietvaros paziņotajām emisijām). 2017. gadā tikai Zviedrija ziņoja, ka biodegvielu izmanto gaisa kuģu operatori, proti, divi gaisa kuģu operatori (2016. un 2015. gadā gan Zviedrija, gan Vācija ziņoja, ka biodegvielu izmanto attiecīgi trīs un četri gaisa kuģu operatori).

Attiecībā uz iekārtu kategorijām, kas balstītas uz emisijas daudzumu gadā¹⁶, 2017. gada dati liecina, ka, tāpat kā iepriekšējos gados, 72 % iekārtu ietilpst A kategorijā, gandrīz 21 % – B kategorijā un nedaudz vairāk nekā 7 % – C kategorijā. Par 6110 iekārtām tika ziņots, ka tās ir “iekārtas ar zemu emisijas līmeni” (57 % no kopskaita).

ES ETS iekārtas, kurās notiek sadedzināšanas darbības, ir visās iesaistītajās valstīs, bet naftas pārstrāde, tērauda ražošana, cementa, kaļķu, stikla, keramikas, celulozes un papīra ražošana notiek vairumā no tām. Par ES ETS darbībām, kas papildus uzskaitītas kā darbības, kuru radītā emisija nav CO₂ emisija, ir ziņots, ka 12 valstīs (DE, FR, EL, IS, IT, NL, NO, RO, SE, SI, SK un UK) ir izsniegtas atļaujas attiecībā uz primāro alumīniju un perfluorogļūdeņražiem (PFC), bet 20 valstīs (visās, izņemot CY, DK, EE, ES, IE, IS, LI, LU, LV, MT un SI) ir izsniegtas atļaujas attiecībā uz slāpekļskābes ražošana un N₂O. Par pārējām N₂O nozarēm – adipīnskābes ražošana un glioksāla un glioksālskābes ražošana – ir ziņots attiecīgi trijās (DE, FR, IT) un divās (DE, FR) valstīs. Tikai Norvēģija paziņoja par CO₂ uztveršanas un uzglabāšanas darbībām.

Septiņas valstis (ES, FR, HR, IS, IT, SI, UK) ir izmantojušas iespēju ES ETS neattiecināt uz mazajiem emitentiem saskaņā ar ES ETS direktīvas 27. pantu. 2017. gadā ES ETS netika attiecināta uz aptuveni 2,85 miljoniem tonnu CO₂ (aptuveni 0,16 % no kopējām verificētajām emisijām).

---

¹⁴ Atsaucoties uz 21. pantā paredzētajiem ziņojumiem, ar apzīmējumu “iesaistītās valstis” vai vienkārši “valstis” saprot 28 ES dalībvalstis, kā arī EEZ valstis (Islande, Norvēģija un Lihtenšteina).

¹⁵ Biomasas radītajām emisijām ir nulles vērtība ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā, t. i., par šīm emisijām ir jāziņo, bet par tām nav jānodod kvotas.

¹⁶ C kategorijā ietilpst iekārtas, kas emitē vairāk nekā 500 000 tonnu CO₂ ekvivalenta gadā, B kategorijā – iekārtas, kas emitē no 50 000 līdz 500 000 tonnu CO₂ ekvivalenta gadā, bet A kategorijā – iekārtas, kas emitē mazāk nekā 50 000 tonnu CO₂ ekvivalenta gadā. Papildus A kategorijā ir noteikts apakšiedalījums “iekārtas ar zemu emisijas līmeni”, kas piemērojams tām iekārtām, kuras emitē mazāk nekā 25 000 tonnu CO₂ ekvivalenta gadā. Sk. Komisijas 2012. gada 21. jūnija Regulu (ES) Nr. 601/2012 par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 181, 12.7.2012., 30. lpp.).

Kā liecina saskaņā ar 21. pantu 2018. gadā iesniegtie dokumenti, līdz šim astoņas valstis (BE, DK, FR, HR, HU, LI, LT, NL) ir izmantojušas Pārraudzīšanas un ziņošanas regulas (PZR)¹⁷ 13. pantā definēto iespēju atļaut stacionārām iekārtām izmantot vienkāršotus pārraudzīšanas plānus gadījumos, kad risks ir zems. Kopš 2016. gada ir pievienojusies tikai Nīderlande. Attiecībā uz gaisa kuģu operatoriem, kuru radītās emisijas līmenis ir zems, par šā noteikuma izmantošanu 2017. gadā ziņoja trīs valstis (BE, IS un PL).

2017. gadā tika paziņots, ka 541 gaisa kuģu operatoram ir pārraudzīšanas plāns (2016. gadā bija 503 šādi operatori, bet 2015. gadā – 524). Jāatzīmē, ka 58 % (316) no ziņojumos iekļautajiem operatoriem bija komerciāli, bet atlikušie 42 % (225) bija nekomerciāli¹⁸. Par maziem emitentiem kvalificējās kopā 280 operatori (gandrīz 52 %) (2016. gadā tādi bija 249 (50 %), bet 2015. gadā – 274 (52 %)).

3.2. Savienības reģistrs un Eiropas Savienības darījumu žurnāls (*EUTL*)

Savienības reģistrā un Eiropas Savienības darījumu žurnālā (*EUTL*) tiek izsekotas vispārīgo un aviācijas kvotu īpašumtiesības, reģistrējot kontos īpašumā esošos daudzumus un darījumus starp kontiem. Tos pārvalda un uztur Komisija, savukārt nacionālo reģistru administratori 31 ES ETS iesaistītajā valstī joprojām darbojas kā kontaktpunkts vairāk nekā 15 000 kontu pārstāvjiem (uzņēmumiem vai fiziskām personām). Stacionāro iekārtu un gaisa kuģu operatoru konti atrodas Savienības reģistrā, savukārt *EUTL* automātiski pārbauda, reģistrē un atļauj visus darījumus starp kontiem, tādējādi nodrošinot, ka visi pārvietojumi atbilst ES ETS noteikumiem.

Savienības reģistrā un *EUTL* reģistrētie dati ir svarīgs informācijas avots dažāda veida ETS ziņojumiem, piemēram, tirgus stabilitātes rezerves pārpalikuma rādītāja aprēķināšanai (sk. 4.3. iedaļu), un Eiropas Vides aģentūras (EVA) ziņojumiem. *EUTL* arī nodrošina ES ETS pārredzamību, publicējot* informāciju par piešķiršanas tiesībām un par stacionāro iekārtu un gaisa kuģu operatoru atbilstību ETS noteikumiem.

* *EUTL* publicētā informācija ir sniegta vietnē <http://ec.europa.eu/environment/ets/>.

Savienības reģistrs un *EUTL* 2017. gadā pilnībā funkcionēja 365 dienas gadā visu diennakti, un tikai īslaicīgi – kopā aptuveni uz 17 stundām – tā darbība bija pārtraukta tehnisku uzlabojumu veikšanai.

2017. gadā Komisija uzsāka pāreju uz modernāku un drošāku Savienības reģistra un *EUTL* mitināšanas platformu. Šī pāreja tika pabeigta 2018. gada jūnijā. Komisija, vienojoties ar dalībvalstīm, sāka īstenot arī vairākas izmaiņas, kuru mērķis ir uzlabot efektivitāti darbā ar Savienības reģistru.

¹⁷ Komisijas 2012. gada 21. jūnija Regula (ES) Nr. 601/2012 par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 181, 12.7.2012., 30. lpp.).

¹⁸ Komerciāls gaisa kuģu operators ir, piemēram, pasažieru aviosabiedrība, kas sniedz pakalpojumus plašai sabiedrībai. Nekomerciāls gaisa kuģu operators ir, piemēram, gaisa kuģa privātpašnieks.

2018. gada februārī tika grozīta ES ETS reģistra regula¹⁹, lai īstenotu aizsardzības pasākumus ES ETS vidiskās integritātes aizsardzībai gadījumos, kad ES tiesību aktus pārtrauc piemērot attiecībā uz dalībvalsti, kas izstājas no ES.

4. CO₂ EMISIJAS TIRGUS DARBĪBA 2017. GADĀ

Šajā nodaļā ir sniegta informācija par aspektiem saistībā ar ES ETS kvotu piedāvājumu un pieprasījumu. Sadaļā par piedāvājumu ir sniegta informācija par maksimālo robežvērtību, kvotu bezmaksas piešķiršanu, programmu *NER300*, izsolēm, elektroenerģijas nozarei piešķirto atkāpi no prasības pilnīgi visas kvotas iegūt izsoļu ceļā (10.c pants), starptautisko kredītu izmantošanu, kā arī nodaļa par netiešo oglekļa izmaksu kompensācijas shēmām.

Attiecībā uz pieprasījumu ir sniegta informācija par verificētās emisijas daudzumu un kvotu piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvarošanas metodēm, piemēram, tirgus stabilitātes rezervi (TSR).

---

¹⁹ Komisijas 2018. gada 12. februāra Regula (ES) Nr. 2018/208, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 389/2013, ar ko izveido Savienības reģistru (OV L 39/3, 13.2.2018., 3. lpp.).

4.1. Piedāvājums: apgrozībā laistās kvotas

4.1.1. Maksimālā robežvērtība

Maksimālā robežvērtība ir absolūtais SEG daudzums, ko var emitēt sistēmā ietvertās struktūras, un tā noteikta, lai nodrošinātu, ka tiek sasniegts emisijas samazinājuma mērķrādītājs un ka tas atbilst tirdzniecības periodā apgrozībā laisto kvotu skaitam. Trešajā posmā piemēro kopīgu maksimālo robežvērtību ES mērogā, ar ko aizstāj iepriekšējo – valstu maksimālo robežvērtību – sistēmu.

2013. gadā noteiktā stacionāro iekārtu emisijas maksimālā robežvērtība bija 2 084 301 856 kvotas. Šī maksimālā robežvērtība ik gadu samazinās atbilstoši lineārā samazinājuma koeficientam, proti, 1,74 % no vidējā kopējā to kvotu daudzuma, kas ik gadu izdotas 2008.–2012. gadā, tādējādi nodrošinot, ka to kvotu skaits, kuras stacionārās iekārtas var izmantot, 2020. gadā būs par 21 % mazāks nekā 2005. gadā.

Aviācijas nozarei sākotnēji noteiktā maksimālā robežvērtība bija 210 349 264 aviācijas kvotu gadā, un tas ir par 5 % mazāk par vidējo aviācijas emisijas gada līmeni 2004.–2006. gadā. 2014. gada 1. janvārī līdz ar Horvātijas pievienošanos ES ETS minētā maksimālā robežvērtība palielinājās par 116 524 aviācijas kvotām. Ar šo maksimālo robežvērtību bija paredzēts atspoguļot 2008. gada tiesību aktu*, ar kuru tika noteikts, ka ES ETS ir jāattiecinā uz visiem lidojumiem uz EEZ, no tās un tās robežās. Tomēr ES ETS tvērums uz laiku – no 2013. gada līdz 2016. gadam – aprobežojās tikai ar lidojumiem Eiropas Ekonomikas zonā, lai atbalstītu globāla pasākuma izstrādi, ko veica ICAO nolūkā stabilizēt starptautiskās aviācijas radīto emisiju, to noturot 2020. gada līmenī. Tādēļ 2013.–2016. gadā apgrozībā laisto aviācijas nozares kvotu skaits bija ievērojami mazāks par sākotnējo maksimālo robežvērtību. 2017. gadā, kamēr netiek piemērots ICAO globālais pasākums, darbības jomas attiecināšana tikai uz aviāciju EEZ iekšienē tika pagarināta līdz 2023. gadam (sk. 5. iedaļu).

Tālāk dotajā 1. tabulā ir norādītas stacionāro iekārtu maksimālās robežvērtības un aviācijas kvotu daudzums, kas laists apgrozībā²⁰ katrā ES ETS trešā posma gadā.

²⁰ Kopš 2013. gada apgrozībā laisto aviācijas kvotu skaitu nosaka augšupēja pieeja, kurā par pamatu izmanto bez maksas piešķiramās kvotas (ko nosaka pēc līmeņatzīmēm, kas balstītas uz darbību un ko piemēro operatoru darbībai EEZ). Pēc tam atvasina izolīto kvotu skaitu pēc principa, ka bez maksas ir jāpiešķir 85 % (šai daļā ir iekļauta arī īpaša rezerve, no kuras vēlāk piešķir kvotas ātri augošiem gaisa kuģu operatoriem un jauniem dalībniekiem) no kopskaita, bet jāizsola – 15 %.

1. tabula. ES ETS maksimālā robežvērtība 2013.–2020. gadā

Gads	Gada maksimālā robežvērtība (iekārtām)	Gadā apgrozībā laistās aviācijas kvotas²¹
2013	2 084 301 856	32 455 296
2014	2 046 037 610	41 866 834
2015	2 007 773 364	50 669 024
2016	1 969 509 118	38 879 316
2017	1 931 244 873	38 711 651
2018	1 892 980 627	38 703 971 ²²
2019	1 854 716 381	
2020	1 816 452 135	

²¹ Atjauninātie rādītāji papildus bez maksas piešķirtajiem un izolētajiem apjomiem ietver starptautisko kredītu apmaiņu.

²² Iekļauta informācija no 2018. gada aviācijas izsoļu kalendāra.

4.1.2. Izdotās kvotas

4.1.2.1. Bezmaksas kvotu piešķiršana

Lai gan trešajā posmā ES ETS izsole ir kvotu standarta piešķiršanas metode, kvotas joprojām lielā skaitā piešķir bez maksas. Piemēro šādus principus:

- elektroenerģijas ražošanas nozare vairs nesaņem bezmaksas kvotas,
- bezmaksas kvotas sadala atbilstoši ES mērogā saskaņotiem noteikumiem,
- bezmaksas piešķiršana balstās uz snieguma līmeņatzīmēm, kuru mērķis ir pastiprināt stimulus samazināt SEG emisijas un palielināt inovāciju, kā arī apbalvot visefektīvākās iekārtas,
- attiecībā uz jaunām iekārtām un iekārtām, kas būtiski palielina jaudu, ir izveidota ES mēroga jaunu iekārtu rezerve (*NER*), kas ietver 5 % no visām trešā posma kvotām.

Bezmaksas kvotas piešķir rūpnieciskām iekārtām, lai novērstu oglekļa emisijas pārvirzes risku (uzņēmumi pārvirza ražošanu uz trešām valstīm, kurās nav tik stingri ierobežojumi attiecībā uz SEG emisijām, un tādējādi var palielināties to kopējā emisija). Nozares un apakšnozares, kuras uzskata par pakļautām būtiskam oglekļa emisijas pārvirzes riskam, ir iekļautas oglekļa emisijas pārvirzes sarakstā*. Lai gan šis saraksts sākotnēji aptvēra 2015.–2019. gadu, ar pārskatīto ES ETS direktīvu tā spēkā esība tika pagarināta līdz 2020. gadam.

* Pašlaik spēkā esošais oglekļa emisijas pārvirzes saraksts ir pieejams vietnē <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32014D0746>.

Trešajā posmā aptuveni 43 % no kopējā pieejamā kvotu skaita tiks bez maksas piešķirti rūpnieciskām iekārtām un iekārtām, kurās ražo elektroenerģiju, bet dalībvalstu izsolāmo kvotu īpatsvars būs 57 %.

Jaunu iekārtu rezervē (*NER*) pēc 300 miljonu kvotu atskaitīšanas programmas *NER300* vajadzībām sākotnēji bija 480,2 miljoni kvotu. Līdz 2018. gada jūnijam bija rezervēts 153,1 miljons kvotu 780 iekārtām uz visu trešā posma īstenošanas laiku. Atlikušie 327,1 miljonu *NER* kvotu varēs izdalīt nākotnē. Tomēr gaidāms, ka liels skaits šo kvotu netiks piešķirtas.

Līdz 2018. gada jūnijam bez maksas piešķirto kvotu skaits tika samazināts par aptuveni 376 miljoniem tādu iekārtu dēļ, kas pārtrauca vai samazināja ražošanu vai ražošanas jaudu salīdzinājumā ar to, pēc kuras sākumā aprēķināja trešajā posmā piešķiramās kvotas.

2. tabula. 2013.–2018. gadā rūpniecībai bez maksas piešķirto kvotu skaits (miljonos)²³

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bez maksas piešķirtās kvotas²⁴ (ES 28 + EEZ EBTA valstis)	903,0	874,8	847,6	821,3	796,2	771,9
Kvotas, kas piešķirtas no jauno iekārtu rezerves (ieguldījumi jaunās nozarēs un jaudas palielināšana)	11,5	14,7	17,8	20,3	20,7	20,0
Bezmaksas kvotas, kas nav piešķirtas tāpēc, ka ir izbeigta vai mainīta ražošanas vai ražošanas jauda	40,2	58,6	70,0	66,1	68,9	72,2

Tā kā pieprasījums pēc bezmaksas kvotām pārsniedza pieejamo daudzumu, visām iekārtām, uz ko attiecas ES ETS, piešķiramo kvotu daudzums tika samazināts par vienādu procentuālo daļu, piemērojot “starpnozaru korekcijas koeficientu (*CSCF*)”²⁵. 2017. gada janvārī Komisija pārskatīja²⁶ sākotnējās *CSCF* vērtības – pēc tam, kad Tiesa bija pieņēmusi spriedumu²⁷.

²³ Skaitļi balstās uz dalībvalstu paziņojumiem, kas saņemti līdz 2018. gada jūnijam, un tie var būtiski mainīties sakarā ar vēlāk iesniegtiem paziņojumiem.

²⁴ Sākotnējais apmērs pirms tālāk tabulā norādītā samazinājuma.

²⁵ Komisijas Lēmums 2013/448/ES, OV L 240, 7.9.2013., 27. lpp.

²⁶ Komisijas Lēmums 2017/126/ES, OV L 19, 25.1.2017., 93. lpp.

²⁷ Tiesas 2016. gada 28. aprīļa spriedums *Borealis Polyolefine GmbH u. c. / Bundesminister für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft u. c.*, apvienotās lietas C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 un C-391/14–C-393/14, ECLI:EU:C:2016:311.

4.1.2.1.1. Programma *NER300*

Programma *NER300* ir inovatīvu mazoglekļa enerģētikas demonstrējumu projektu finansēšanas liela mēroga programma. Tās mērķis ir demonstrēt videi drošas oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas (*CCS*) un inovatīvas atjaunojamo energoresursu (*AER*) tehnoloģijas izmantošanai komerciālā mērogā Eiropas Savienībā.

Programmu *NER300* finansē, monetizējot 300 miljonus emisijas kvotu no *NER*. Līdzekļi tika piešķirti projektiem, kas atlasīti divās uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus kārtās – 2012. gada decembrī un 2014. gada jūlijā.

Šo abu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus rezultātā kopumā tika piešķirts 2,1 miljards EUR 38 *AER* projektiem un 1 *CCS* projektam 20 ES dalībvalstīs. No tiem darbojas seši: bioenerģijas projekti *BEST* Itālijā un *Verbiostraw* Vācijā, sauszemes vējparka projekti *Windpark Blaiken* Zviedrijā un *Windpark Handalm* Austrijā, kā arī atkrastes vējparka projekti *Veja Mate* un *Nordsee One* Vācijā.

Līdz šim galīgais lēmums par ieguldījumiem pieņemts vēl par 13 projektiem, bet 14 projekti ir atcelti, un 11 projekti atrodas dažādos sagatavošanas posmos. *NER300* lēmums 2017. gada 20. novembrī tika grozīts²⁸, lai ļautu atcelto projektu neiztērētos līdzekļus (līdz šim – 487 miljoni EUR) atkārtoti ieguldīt esošos finanšu instrumentos, t. i., *InnovFin* enerģētikas demonstrējumu projektos un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta parāda instrumentā – šos abus instrumentus pārvalda Eiropas Investīciju banka.

No atceltajiem otrā uzaicinājuma projektiem atbrīvotie līdzekļi (līdz šim – 515 miljoni EUR) tiks pievienoti resursiem, kas pieejami Inovācijas fondam (sk. 2.3. iedaļu un 6. papildinājumu).

3. tabula. *NER300* projekti, kam finansējums piešķirts pēc pirmā un otrā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus²⁹

	1. uzaicinājums iesniegt priekšlikumus	2. uzaicinājums iesniegt priekšlikumus
Projekti sagatavošanas stadijā	8	11
Projekti, kas jau darbojas	6	0
Atsauktie projekti	6	8
<i>Kopā</i>	20	19

²⁸ Komisijas 2017. gada 20. novembra Lēmums (ES) 2017/2172, ar ko Lēmumu 2010/670/ES groza attiecībā uz to, kā izlietojami neizmaksātie ieņēmumi no pirmā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus.

²⁹ Atbilstoši Komisijas Lēmumam 2010/670/ES – projektiem, kuriem finansējums piešķirts pēc pirmā uzaicinājuma, galīgais lēmums par ieguldījumiem bija jāpieņem līdz 2016. gada beigām, bet projektiem, kuriem finansējums piešķirts pēc otrā uzaicinājuma, – līdz 2018. gada jūnija beigām.

4.1.2.1.2. Netiešo oglekļa izmaksu kompensācija

Papildus kvotu bezmaksas piešķiršanai, lai segtu tiešās oglekļa izmaksas, ES dalībvalstis var piešķirt valsts atbalstu, lai dažām elektroietilpīgām nozarēm kompensētu netiešās oglekļa izmaksas, t. i., izmaksas, kas radušās palielinātu elektroenerģijas cenu dēļ saistībā ar to, ka elektroenerģijas ražotāji kvotu iepirkšanas izmaksas nodod patērētājiem.

Lai nodrošinātu, ka netiešās oglekļa izmaksas tiek kompensētas visās dalībvalstīs vienādi un līdz minimumam samazinātu konkurences kropļojumus iekšējā tirgū, Komisija ir pieņēmusi ES ETS valsts atbalsta pamatnostādnes*, kas ir spēkā līdz 2020. gada beigām. Pamatnostādnes cita starpā ir noteiktas atbilstīgās nozares un netiešo oglekļa izmaksu kompensācijas maksimālās summas. Pamatnostādnes atļauj attiecināmās izmaksas kompensēt tikai daļēji un samazinot**, tādējādi nezūd stimul uzlabot elektroefektivitāti un pāriet uz zaļo elektroenerģiju, kā izklāstīts ES dekarbonizācijas mērķos. Pārskatītā ETS direktīva ļauj dalībvalstīm ceturtajā posmā turpināt nodrošināt netiešo oglekļa izmaksu kompensāciju un papildus nosaka uzlabotus pārredzamības un ziņošanas noteikumus (sk. 2.2. iedaļu). Ņemot vērā jaunus noteikumus, Komisija ir ierosinājusi pārskatīt ES ETS Valsts atbalsta pamatnostādnes nākamajam tirdzniecības periodam (sk. Pielikuma 6. papildinājumu)

* Pamatnostādnes par atsevišķiem valsts atbalsta pasākumiem saistībā ar siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu pēc 2012. gada, OV C 158, 5.6.2012., 4. lpp.

** Maksimālā daļa no attiecināmajām izmaksām samazinās no 85 % 2013.–2015. gada periodā uz 80 % 2016.–2018. gada periodā un 75 % 2019.–2020. gada periodā.

Līdz šim Komisija ir apstiprinājusi 12³⁰ netiešo oglekļa izmaksu kompensācijas shēmas 11 dalībvalstīs. Jaunākās no tām ir Valonijas shēma, kas stājās spēkā 2018. gada 16. martā, un Luksemburgas shēma, kas saņēma atļauju valsts atbalsta sniegšanai 2018. gada 6. jūlijā.

Kā izklāstīts 2.2. iedaļā, 2018. gadā pārskatītās ES ETS direktīvas ietvaros stājās spēkā jaunas pārredzamības un ziņošanas prasības. Tādēļ trijos mēnešos pēc katra gada beigām dalībvalstis, kas ir ieviesušas šādus finansiālos pasākumus, viegli pieejamā formā nodod atklātībai informāciju par kopējo sniegtās kompensācijas summu, kā arī tās sadalījumu pa attiecīgajām nozarēm un apakšnozarēm.

Tālāk 4. tabulā ir sniegts kopsavilkums par dalībvalstu publicētajiem datiem attiecībā uz 2017. gadā izmaksātajām kompensācijām.

4. tabula. Dalībvalstu 2017. gadā izmaksātās netiešo oglekļa izmaksu kompensācijas

³⁰ Turklāt ir pieņemti grozījumi Francijas un Spānijas shēmās.

Dalībvalsts	Shēmas darbības ilgums	2017. gadā izmaksātā kompensācija par netiešajām izmaksām, kas radušās 2016. gadā (miljonos EUR)	Saņēmēju (iekārtu) skaits	Ieņēmumi no izsolēm 2016. gadā (miljonos EUR)	Netiešo izmaksu kompensēšanai izlietotā izsoļu ieņēmumu daļa (procentos)
Apvienotā Karaliste ³¹	2013–2020	19 ³²	95	419	4,6 %
DE ³³	2013–2020	289	902	846	34,1 %
BE (FL) ³⁴	2013–2020	46,7	107	107	43,6 %
NL ³⁵	2013–2020	53,5	92	145,5	37 %
EL ³⁶	2013–2020	12,4	52	147	8,4 %
LT ³⁷	2014–2020	1	1	21	4,8 %
SK ³⁸	2014–2020	10	5	65	15,4 %
FR ³⁹	2015–2020	140	296	231	60,0 %
FI ⁴⁰	2016–2020	38	55	71	40,0 %
ES ⁴¹	2013–2020	84	136	365	23 %

Kopīgā netiešo izmaksu kompensācija, ko 2017. gadā izmaksāja šīs 10 dalībvalstis, bija aptuveni 694 miljoni EUR. Dalībvalstis, kurās ir izveidotas kompensācijas shēmas, veido aptuveni 70 % no ES IKP. Lielākās kompensācijas saņēma attiecīgi ķīmiskās rūpniecības nozare, krāsaino metālu nozare, dzelzs un tērauda nozare.

Vienā no pārskatītās ES ETS direktīvas pārredzamības noteikumiem ir noteikts, ka dalībvalstīm, kuras vairāk nekā 25 % no izsoļu ieņēmumiem kādā gadā ir iztērējušas netiešo izmaksu kompensēšanai, ir jāpublicē ziņojums, kurā izklāstīti apjoma pārsniegšanas iemesli. Tādēļ attiecīgās dalībvalstis salīdzināja savus 2017. gada netiešo izmaksu maksājumus ar ieņēmumiem no izsolēm 2016. kalendārajā gadā.⁴² 2017. gadā 25 % sliekšni pārsniedza

³¹ https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/723181/Indirect_Cost_Compensation_EU_ETS_UK_Publication_2017_Revised.pdf

³² Balstoties uz EUR/GBP vidējo valūtas kursu 2017. gadā 0,88723.

³³ https://www.strompreiskompensation.de/SPK/SharedDocs/news/SPK-Auswertungsbericht.html?__site=SPK

³⁴ https://www.cnc-nkc.be/sites/default/files/report/file/2018-08-13_rapportering_icl_2017_goedgekeurd_door_nkc_fr_en_nl.pdf

³⁵ <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidieregeling-indirecte-emissiekosten-ets>

³⁶ <http://www.lagie.gr/anakoinoseis/anakoinoseis/anakoinosi/article/1605/>

³⁷ <http://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritvs/versloaplinka/pramone/valstybes-pagalba>

³⁸ http://www.envirofond.sk/_img/Prehlady/Dotacie/Dotacie_2017.pdf

³⁹ <https://www.ecologique-solidaire.gouv.fr/sites/default/files/Informations%20sur%20la%20compensation%20des%20coûts%20indirects%20en%20France.pdf>

⁴⁰ <https://tem.fi/documents/1410877/2414868/Päästökauppadirektiivin+mukaiset+tiedot+2017+maksetusta+kompensaatiotuesta/86ca7fc7-04f7-446b-843d-c4c6fb861386/Päästökauppadirektiivin+mukaiset+tiedot+2017+maksetusta+kompensaatiotuesta.pdf>

⁴¹ <http://www.mincotur.gob.es/PortalAyudas/emisionesCO2/concesion/2017/Paginas/Resolucion.aspx> un <http://www.mincotur.gob.es/PortalAyudas/emisionesCO2/concesion/2017/Paginas/PropComplementaria.aspx>

⁴² 2017. gada izmaksas ar 2016. gada izsoļu ieņēmumiem ir jāsalīdzina tādēļ, ka 2017. gada izmaksas ir kompensācija par netiešajām izmaksām, kas 2016. kalendārajā gadā radušās patērētājiem par enerģijas iepirkšanu.

Beļģija (Flandrija), Somija, Francija, Vācija un Nīderlande, kuras attiecīgi izstrādāja ziņojumu.

4.1.2.2. Kvotu izsolīšana

Kopš ES ETS trešā posma izsolīšana primārajā tirgū ir kvotu piešķiršanas standarta režīms. Primāri izsoles reglamentē Izsoļu regula*, kurā ir noteikts laika grafiks, administrēšana un citi aspekti, kas jāievēro izsoļu rīkošanā, lai nodrošinātu atklātu, pārredzamu, saskaņotu un nediskriminējošu izsolīšanas procesu.

* Komisijas 2010. gada 12. novembra Regula (ES) Nr. 1031/2010 par siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu izsoļu laika grafiku, administrēšanu un citiem aspektiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā (OV L 302, 18.11.2010., 1. lpp.).

2017. gadā Izsoļu regula tika grozīta, lai no 2017. gada 10. novembra atkārtoti ieceltu *ICE Future Europe (ICE)* par Apvienotās Karalistes izsoļu platformu. Grozījums arī ietvēra noteikumus, kuru nepieciešamību noteica gaidāmā tirgus stabilitātes rezerves (TSR) īstenošana. Izsoļu regula pašlaik tiek vēlreiz grozīta, lai atkārtoti ieceltu *EEX* par Vācijas izsoļu platformu un ļautu izsolīt pirmos 50 miljonus kvotu Inovācijas fondam no tirgus stabilitātes rezerves 2020. gadā.

Ziņošanas periodā izsoles notika šādās izsoles platformās:

- *European Energy Exchange AG (EEX)*, kas darbojas kā kopējā izsoles platforma 25 dalībvalstīm, kuras piedalās kopīgajā iepirkuma procedūrā, un Polijai, kas izvēlējās nepiedalīties kopīgajā iepirkuma procedūrā, bet vēl nav iecēlusi atsevišķu izsoles platformu; no 2016. gada 5. septembra *EEX* rīko izsoles kā otrā kopīgā izsoles platforma, kas iecelta 2016. gada 13. jūlijā,
- *EEX*, kas darbojas kā Vācijas atsevišķā izsoles platforma,
- *ICE*, kas darbojas kā Apvienotās Karalistes atsevišķā izsoles platforma.

Islande, Lihtenšteina un Norvēģija vēl nav sākušas izsolīt kvotas. Tiek veikts darbs, lai ļautu šīs kvotas izsolīt vienotajā izsoļu platformā.

2017. gadā *EEX*, kas darbojās 27 dalībvalstu vārdā, izsolīja 89 % no visām izsolītajām kvotām, savukārt *ICE* Apvienotās Karalistes vārdā izsolīja 11 % no visām kvotām. Līdz 2018. gada 30. jūnijam bija notikušas vairāk nekā 1270 izsoles.

Tālāk 5. tabulā ir pārskats par to, cik daudz kvotu⁴³ *EEX* un *ICE* izsolīja līdz 2018. gada 30. jūnijam; pārskatā iekļautas arī vispārīgo kvotu agrīnās izsoles⁴⁴.

⁴³ Vispārīgo kvotu daudzums ir noteikts, ņemot vērā Lēmumu Nr. 1359/2013/ES. Aviācijas kvotu daudzums ir noteikts, ņemot vērā Lēmumu Nr. 377/2013/ES un Regulu (ES) Nr. 421/2014.

⁴⁴ Trešā posma kvotu agrīnās izsoles notika 2012. gadā sakarā ar elektroenerģijas nozarē plaši izplatīto komercpraksi elektroenerģiju pārdot uz priekšu un visu nepieciešamo (tostarp kvotas) iegādāties brīdī, kad pārdod sarazoto jaudu.

5. tabula. 2012.–2018. gadā izsolīto trešā posma kvotu kopējais daudzums

Gads	Vispārīgās kvotas	Aviācijas kvotas
2012	89 701 500	2 500 000
2013	808 146 500	0
2014	528 399 500	9 278 000
2015	632 725 500	16 390 500
2016	715 289 500	5 997 500
2017	951 195 500	4 730 500
2018 (līdz 2018. gada 30. jūnijam)	482 921 500	1 930 000

Izsoles lielākoties noritēja sekmīgi, izsoles līdzsvara cenas parasti bija cieši saskaņotas ar otrreizējā tirgus cenām.

Laikā no 2017. gada janvāra līdz 2018. gada jūnijam četras izsoles tika atceltas vai nu tādēļ, ka netika sasniegta rezerves cena, vai tādēļ, ka izsolē kopējais solījuma apjoms bija mazāks par izsolīto apjomu. Ieskaitot šīs četras izsoles, kopumā ir tikušas atceltas deviņas no vairāk nekā 1270 izsolēm, kas īstenotas kopš 2012. gada beigām. Pārskats par izsoļu līdzsvara cenām, dalībnieku skaitu un seguma koeficientu vispārīgo kvotu izsolēm no 2013. gada līdz 2018. gada 30. jūnijam dots 2. papildinājumā. Izsoles platformas īpašās tīmekļa vietnēs laicīgi publicē detalizētu katras izsoles rezultātu izklāstu. Sīkāka informācija par izsoļu norisi, ieskaitot dalību, seguma koeficientu un cenām, ir Komisijas tīmekļa vietnē publicētajos dalībvalstu ziņojumos⁴⁵.

Kopējie dalībvalstu radītie ieņēmumi no izsolēm laikposmā no 2012. gada līdz 2018. gada 30. jūnijam pārsniedza 26 miljardus EUR (vienā pašā 2017. gadā gūtie kopējie ieņēmumi bija 5,6 miljardi EUR). ES ETS direktīvā ir noteikts, ka vismaz 50 % no izsoļu ieņēmumiem, arī visi ieņēmumi no kvotām, kas sadalītas solidaritātes un izaugsmes mērķiem, dalībvalstīm būtu jāizmanto mērķiem klimata un enerģētikas jomā. Saskaņā ar Komisijai iesniegto informāciju dalībvalstis aptuveni 80 % no šiem ieņēmumiem 2017. gadā iztērēja vai plānoja iztērēt konkrētiem mērķiem klimata un enerģētikas jomā⁴⁶.

⁴⁵ http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/auctioning/documentation_en.htm

⁴⁶ Sīkāka informācija par to, kā dalībvalstis izlietoja izsoļu ieņēmumus, ir pieejama 2018. gada Progresā ziņojumā klimata politikas jomā: COM/2018/716 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2018:716:FIN>

4.1.2.3. Elektroenerģijas nozarei piešķirtā atkāpe no prasības pilnīgi visas kvotas iegūt izsoļu ceļā

ES ETS direktīvas 10.c pantā ir noteikta atkāpe no parastās kārtības, kas nosaka kvotu iegūvi izsoļu veidā, lai dažās ES dalībvalstīs, kurās ir zemāki ienākumi, sekmētu investīcijas elektroenerģijas nozares modernizācijā. Šo atkāpi izmanto 8 no 10 dalībvalstīm, kurām ir tādas tiesības*, bez maksas piešķirot vairākas kvotas elektroenerģijas ražotājiem, ja tie veic atbilstošus ieguldījumus.

Saskaņā ar 10.c pantu piešķirtās bezmaksas kvotas atskaita no to kvotu skaita, kuras attiecīgā dalībvalsts citādi izsolītu. Atkarā no atkāpes īstenošanas noteikumiem, kas pieņemti konkrētajā valstī, elektroenerģijas ražotāji var saņemt bezmaksas kvotas vai nu vērtībā, kas ekvivalenta ieguldījumiem, kurus tie veic no valsts investīciju plānā uzskaitītajiem ieguldījumiem, vai vērtībā, kas ekvivalenta maksājumiem, kurus elektroenerģijas ražotāji veikuši valsts fondā, no kura finansē šādus ieguldījumus. Tā kā kvotu bezmaksas piešķiršana elektroenerģijas ražotājiem saskaņā ar ETS direktīvas 10.c pantu principā ietvertu valsts atbalstu, valstu shēmas 10.c panta atkāpes īstenošanai ir saņēmēmušas atļauju saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem un tām piemēro Valsts atbalsta pamatnostādņu** prasības.

Nākamajā tirdzniecības periodā joprojām būs pieejama izvēles pārejas bezmaksas piešķiršana saskaņā ar 10.c pantu, taču ar uzlabotiem pārredzamības noteikumiem un iespēju atbilstīgajām dalībvalstīm pilnībā vai daļēji izmantot savu piešķirumu saskaņā ar 10.c pantu, lai atbalstītu ieguldījumus Modernizācijas fonda ietvaros (sk. 2.3. iedaļu).

* Tiesības piemērot šo atkāpi ir Bulgārijai, Čehijai, Igaunijai, Kiprai, Latvijai, Lietuvai, Maltai, Polijai, Rumānijai un Ungārijai. Malta un Latvija nolēma to neizmantot.

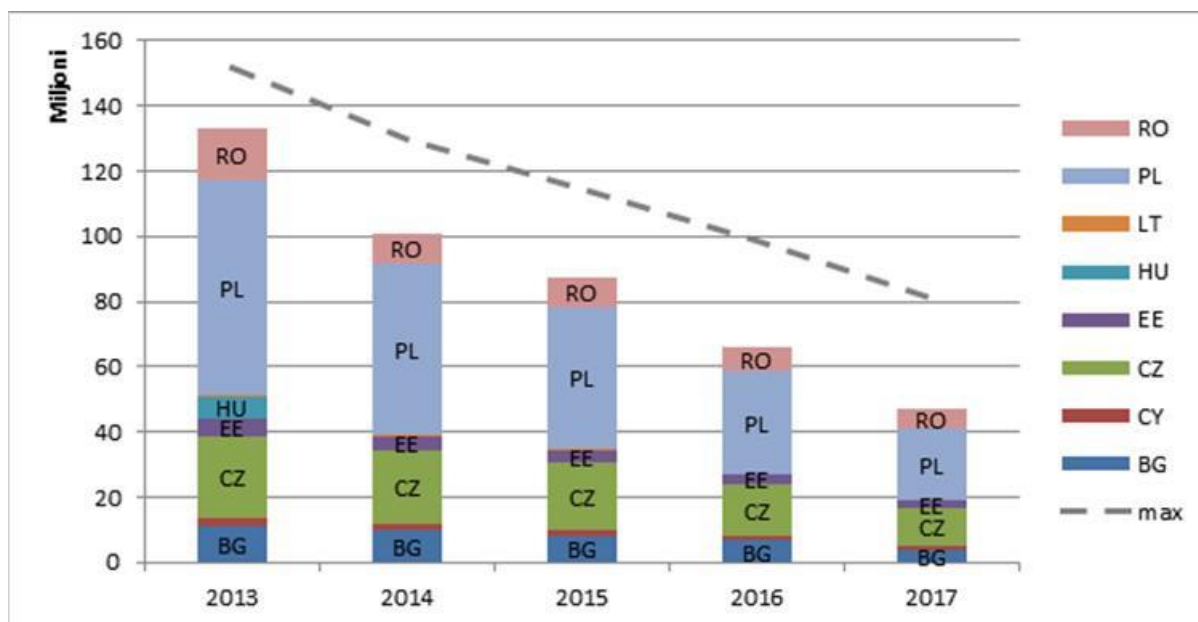
** Pamatnostādnes par atsevišķiem valsts atbalsta pasākumiem saistībā ar siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu pēc 2012. gada, OV C 158, 5.6.2012., 4. lpp.

Elektroenerģijas ražotājiem 2017. gadā bez maksas piešķirto kvotu skaits ir norādīts Pielikuma 1. papildinājuma 1. tabulā, bet maksimālais kvotu skaits gadā ir norādīts 1. papildinājuma 2. tabulā.

Kā liecina ziņojumi, ieguldījumu veidā no 2009. līdz 2017. gadam ir sniegts atbalsts ar kopējo aptuveno vērtību 11,3 miljardi EUR. Aptuveni 80 % no šiem ieguldījumiem tika veikti infrastruktūras atjaunināšanā un modernizācijā, savukārt pārējie ieguldījumi tika veikti tīrajās tehnoloģijās vai piegādes dažādošanā.

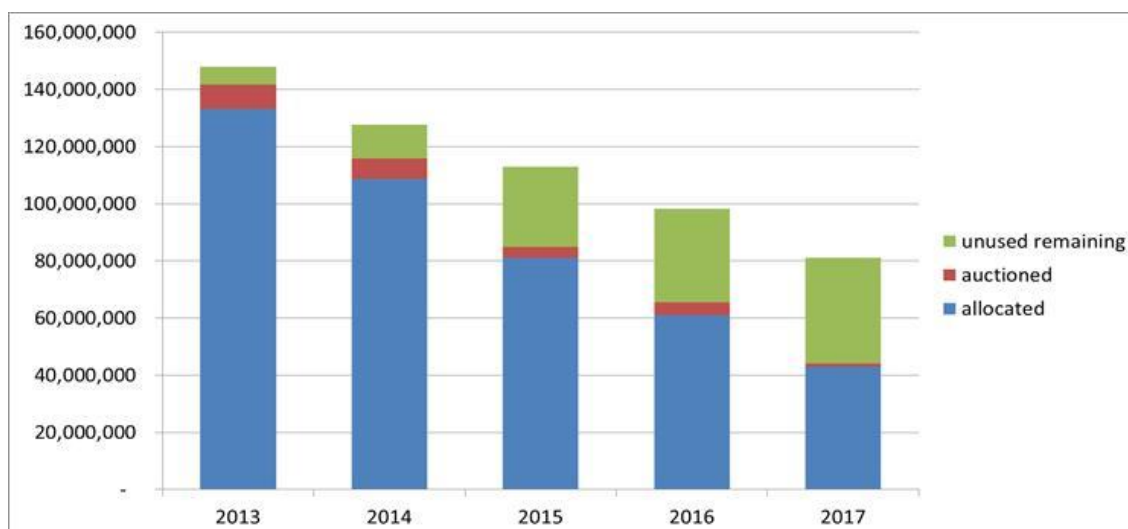
Nepiešķirtās kvotas var vai nu izsolīt, vai – saskaņā ar pārskatītās ES ETS direktīvas noteikumiem – piešķirt 2021.–2030. gadā saskaņā ar 10.c pantu veiktiem ieguldījumiem, kas izraudzīti konkursa procedūras kārtībā (sk. 2.3. iedaļu). Tālāk 2. attēlā ir uzrādīts, cik kvotu piešķirts 2013.–2017. gadā.

2. attēls. Kvotas, kas piešķirtas bez maksas saskaņā ar 10.c pantu

Tālāk 3. attēlā ir uzrādīts, cik daudz no 10.c pantā paredzētajām kvotām ir piešķirtas, iekļautas izsolēs vai palikušas neizmantotas (ne piešķirtas, ne iekļautas izsolēs). Piemēram, laikposmā no 2013. līdz 2017. gadam no izsolāmajām Polijas kvotām 10.c panta mērķiem tika atskaitīti 113 miljoni neizmantotu kvotu, kas vēl nav ne piešķirtas, ne iekļautas izsolēs.

3. attēls. Kvotu sadalījums (piešķirtās, izsolītās un atlikušās neizmantotās kvotas)

	Piešķirtās kvotas
	Izsolītās kvotas

	Atlikušās neizmantotās kvotas
--	-------------------------------------

Tālāk 6. tabulā ir uzrādīts to saskaņā ar 10.c pantu piešķirto kvotu skaits līdz 2017. gadam, kas izsolītas 2013.–2017. gadā, un tas, cik kvotu netika izmantots. Pēdējā tabulas ailē ir norādīts, cik kvotu līdz šim 2021.–2030. gadā var pārvest un piešķirt konkursa procedūrā izraudzītiem ieguldījumiem.

6. tabula. Rīcība ar neizmantotajām 10.c pantā paredzētajām kvotām 2013.–2017. gadā

Dalībvalsts	Izolīto 10.c pantā paredzēto kvotu daudzums (miljonos)	Atlikušo neizmantoto kvotu skaits⁴⁷ (milj.)
BG	7,8	1,1
CY	0,0	0,0
CZ	0,2	0,2
EE	0,3	0,4
HU	0	0,9
LT	0,7	0,4
PL	0,0	113,3
RO	12,4	4,4
Kopā	21,4	119,6

4.1.3. Starptautiskie kredīti

ES ETS dalībnieki līdz 2020. gadam var izmantot starptautiskos kredītus no Kioto protokola tīras attīstības mehānisma (*CDM*) un kopīgas īstenošanas (*JI*), lai izpildītu daļu no savām ES ETS saistībām*. Šie kredīti ir finanšu instrumenti – katrs no tiem ir līdzvērtīgs tonnai CO₂, kas piesaistīta no atmosfēras vai tajā nenonāk emisijas samazināšanas projekta rezultātā. Trešajā posmā kredītus vairs nenodod tieši – tos var apmainīt pret kvotām jebkurā laikā kalendārajā gadā.

ES ETS dalībniekiem kredītu izmantošanā ir jāievēro vairāki kvalitātes standarti: netiek pieņemti kredīti no kodolenerģijas, apmežošanas un meža atjaunošanas projektiem, bet jauniem projektiem, kas reģistrēti pēc 2012. gada, ir jābūt vismazāk attīstītajās valstīs. Ir noteikts arī maksimālais līmenis kredītiem, ko var izmantot stacionārās iekārtas un gaisa kuģu operatori**.

Saskaņā ar pārskatītās ES ETS direktīvas noteikumiem nākamajā tirdzniecības periodā ES ETS atbilstības vajadzībām vairs neizmantos starptautiskos kredītus.

* *CDM* un *JI* projekti rada Kioto oglekļa kredītus – attiecīgi sertificētas emisijas samazināšanas vienības (*CER*) un emisijas samazināšanas vienības (*ERU*). Komisijas Regulā (ES) Nr. 389/2013 ir noteikts, ka *ERU*, ko izdevušas trešās valstis, kurām laikposmam no 2013. līdz 2020. gadam nav juridiski saistošu un kvantificētu emisijas mērķu, kas noteikti Kioto protokola Dohas grozījumā, vai kuras nav deponējušas ratifikācijas instrumentu attiecībā uz šo grozījumu, būtu jātur Savienības reģistrā tikai tad, ja ir apliecināts, ka šīs vienības ir saistītas ar emisijas samazinājumiem, kas verificēti kā īstenoti pirms 2013. gada.

** Komisijas 2013. gada 8. novembra Regula (ES) Nr. 1123/2013 par starptautisku kredītu tiesību noteikšanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 299, 9.11.2013., 32. lpp.).

Kaut arī precīzs starptautisko kredītu izmantošanas tiesību daudzums otrajā un trešajā posmā (2008–2020) būs daļēji atkarīgs no emisijas daudzuma, kas tiks verificēts nākotnē, tirgus analītiķi lēš, ka tie būs aptuveni 1,6 miljardi kredītu. Līdz 2018. gada 30. jūnijam izmantoto vai apmainīto starptautisko kredītu kopējais skaits bija 1,49 miljardi, un tas ir vairāk nekā 90 % no aplēstā maksimāli atļautā daudzuma.

Pilnīgu pārskatu par starptautisko kredītu apmaiņu sk. pielikuma 3. papildinājumā.

4.2. Pieprasījums: no apgrozības izņemtās kvotas

Savienības reģistra informācija liecina, ka 2017. gadā emisija no ES ETS iesaistītajām iekārtām ir nedaudz palielinājusies – par 0,18 % salīdzinājumā ar 2016. gadu. Lai gan šis nelielais palielinājums aptur emisijas samazināšanās tendenci, kas bija vērojama kopš trešā posma sākuma 2013. gadā, to var izskaidrot ar reālā IKP pieaugumu par 2,4 %, kas ir lielāks nekā jebkurā citā gadā kopš pašreizējā tirdzniecības perioda sākuma.

7. tabula. Verificētā emisija (miljonos tonnu CO₂ ekvivalenta)

Gads	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kopējā verificētā emisija	1904	1867	1908	1814	1803	1751	1754
Izmaiņas salīdzinājumā ar (x-1). gadu	-1,8 %	-2 %	2,2 %	-4,9 %	-0,6 %	-2,9 %	0,2 %
Elektroenerģijas nozarē radītā verificētā emisija	1,155	1,153	1,101	1,011	1,005	957	949
Izmaiņas salīdzinājumā ar (x-1). gadu		-0,2 %	-4,5 %	-8,1 %	-0,6 %	-4,8 %	-0,8 %
Rūpniecisko iekārtu radītā verificētā emisija	749	714	807	803	798	794	805
Izmaiņas salīdzinājumā ar (x-1). gadu		-4,7 %	13,1 %	-0,6 %	-0,6 %	-0,5 %	1,4 %
Faktiskais IKP⁴⁸ pieauguma temps ES 28	1,7 %	-0,5 %	0,2 %	1,7 %	2,2 %	1,9 %	2,4 %

IKP dati, kas sniegti vietnē

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>

(skatīta 2018. gada jūlijā). Par verificēto aviācijas emisiju ir ziņots atsevišķi 5. iedaļā.

Kā rada tabula, emisijas pieaugumu galvenokārt noteica rūpniecība, turpretī elektroenerģijas nozares radītā emisija mazliet samazinājās.

2017. gadā brīvprātīgi anulētas 84 827 kvotas. Kopumā līdz 2018. gada jūnija beigām ir reģistrēta 300 181 brīvprātīgi anulēta kvota.

⁴⁸ IKP dati, kas sniegti vietnē

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>

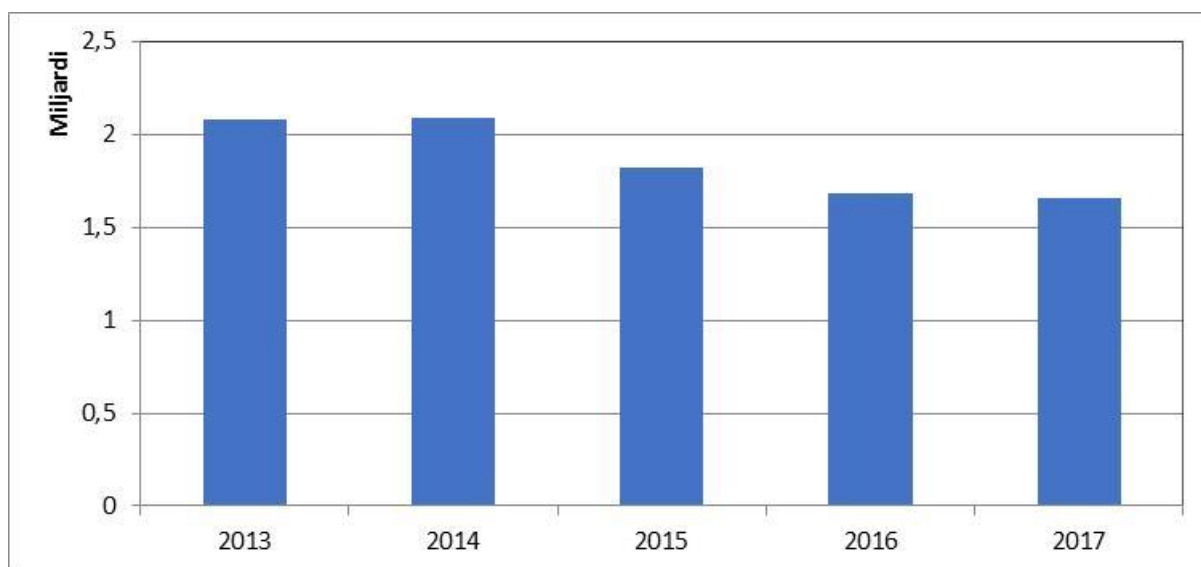
(skatīta 2018. gada jūlijā).

4.3. Piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvarošana

Trešā posma sākumā, 2013. gadā, ES ETS bija vērojama liela strukturālā nelīdzsvarotība starp kvotu piedāvājumu un pieprasījumu – 2,1 miljarda kvotu apmērā. Šis pārpalikums pašreizējā tirdzniecības perioda gaitā ir pakāpeniski samazinājies, 2014. gadā saglabājoties nemainīgs un būtiski samazinoties līdz 1,78 miljardiem kvotu 2015. gadā, 1,69 miljardiem kvotu 2016. gadā un 1,65 miljardiem kvotu 2017. gadā. Tas nozīmē, ka trijos gados pavisam ir vērojams samazinājums par gandrīz pusmiljardu kvotu. Šis samazinājums atspoguļo 2014.–2016. gadā piemērotā kvotu atlikšanas pasākuma ietekmi⁴⁹, ko daļēji atsvēra emisijas samazināšanās laikposmā no 2013. līdz 2016. gadam.

Tālāk 4. attēlā atspoguļotas Eiropas CO₂ emisijas tirgus pārpalikuma izmaiņas līdz 2017. gada beigām.

4. attēls. Eiropas CO₂ emisijas tirgus pārpalikuma izmaiņas 2013.-2017. gadā

Lai mazinātu kvotu piedāvājuma un pieprasījuma strukturālo nelīdzsvarotību, 2015. gadā tika izveidota tirgus stabilitātes rezerve (TSR)⁵⁰, kas padara elastīgāku emisijas kvotu piedāvājumu izsolēs. TSR sāks darboties 2019. gadā.

⁴⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Lēmums Nr. 1359/2013/ES, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, precizējot noteikumus par siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu izsoļu grafiku (OV L 343, 19.12.2013., 1. lpp.).

⁵⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 6. oktobra Lēmums (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību un ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK (OV L 264, 9.10.2015., 1. lpp.).

Svarīgs TSR darbības elements ir apgrozībā esošo kvotu kopskaits (*TNAC*). Kvotes ieskaitīs rezervē, ja *TNAC* pārsniegs iepriekš noteiktu augšējo robežvērtību (833 miljoni kvotu), un atbrīvos no rezerves, ja *TNAC* būs mazāks par iepriekš noteiktu apakšējo robežvērtību (mazāk par 400 miljoniem kvotu)*. Tādējādi kvotas uzņem tirgus stabilitātes rezervē vai no tās atbrīvo, ja apgrozībā esošais daudzums ir ārpus iepriekš noteikta diapazona. Rezervē tiks iekļautas arī atliktās un tā dēvētās nepiešķirtās** kvotas.

Apgrozībā esošo kvotu kopskaitu, pēc kura nosaka TSR ieskaitāmo un no tās atbrīvojamo kvotu daudzumu, aprēķina pēc šādas formulas:

$TNAC = \text{piedāvājums} - (\text{pieprasījums} + \text{kvotas tirgus stabilitātes rezervē}).$

Formulā izmantotie piedāvājuma un pieprasījuma komponenti ir detalizēti aprakstīti pielikuma 4. papildinājuma 1. tabulā.

* Vai tiks pieņemti pasākumi saskaņā ar ES ETS direktīvas 29.a pantu.

** Nepiešķirtās kvotas ir kvotas, kas nav piešķirtas saskaņā ar ES ETS direktīvas 10.a panta 7. punktu (proti, kvotas, kas paliek jauno iekārtu rezervē), un kvotas, kas rodas, piemērojot 10.a panta 19. un 20. punktu (proti, kvotas, ko bija paredzēts piešķirt bez maksas iekārtām, bet kas nav piešķirtas, jo ir (daļēji) pārtraukta darbība vai būtiski samazināta jauda). *De facto* "nepiešķirtās" kvotas, kas rodas no attiecīgā oglekļa emisijas pārvirzes koeficienta piemērošanas nozarēm, kuras pašreizējā periodā nav iekļautas oglekļa emisijas pārvirzes sarakstā, kā arī kvotas, kas nav piešķirtas saskaņā ar ETS direktīvas 10.c pantu, nav paredzēts ieskaitīt tirgus stabilitātes rezervē saskaņā ar Lēmuma (ES) 2015/1814 1. panta 3. punktu. Tāpēc šīs kvotas nav aptvertas (sk. ES ETS direktīvas ceturrtā posma pārskatīšanas priekšlikumam pievienotā ietekmes novērtējuma 225. lpp. (SWD(2015) 135 *final*)).

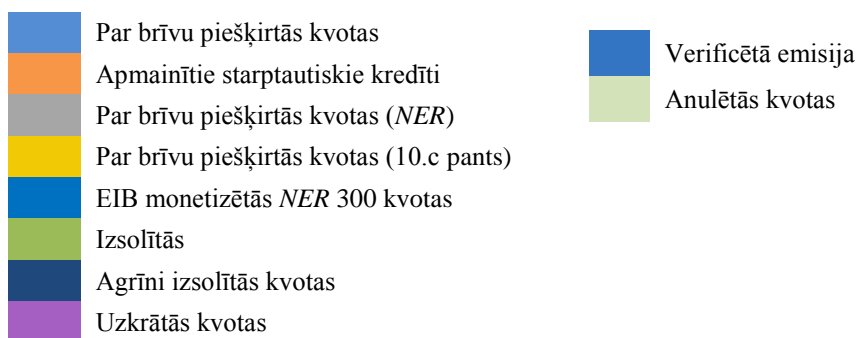
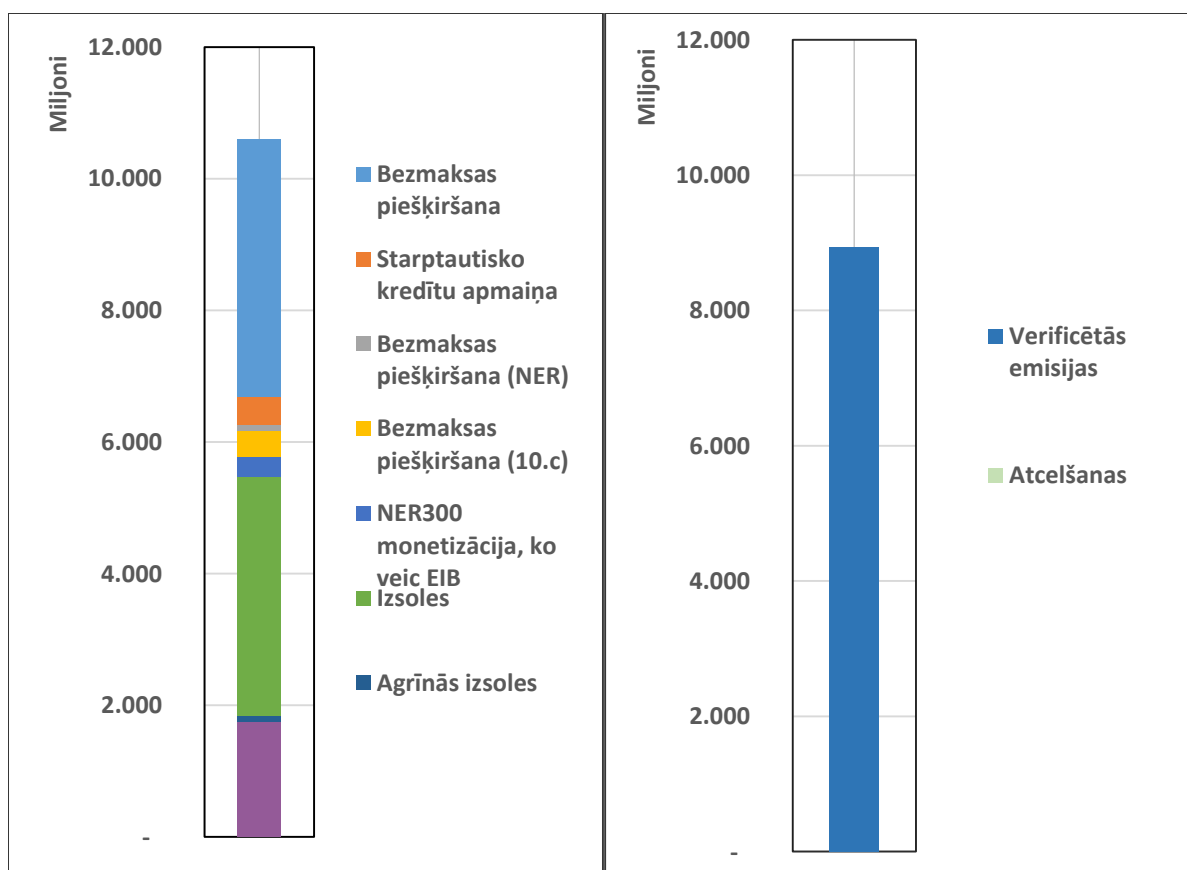
Ziņojums par CO₂ emisijas tirgu ļauj konsolidēt piedāvājuma un pieprasījuma rādītājus, ko publicē saskaņā ar ziņošanas pienākuma laika grafiku, kas noteikts atbilstoši ES ETS direktīvai un tās īstenošanas noteikumiem. Minētais laika grafiks, attiecīgie dati un tvērums ir doti pielikuma 4. papildinājuma 2. tabulā. Tālāk 5. attēlā ir atspoguļots piedāvājuma un pieprasījuma sastāvs 2017. gadā. Attiecīgie dati ir publicēti arī TSR vajadzībām sagatavotajā paziņojumā par apgrozībā esošo kvotu kopskaitu (*TNAC*)⁵¹.

5. attēls. Kumulatīvā piedāvājuma un pieprasījuma sastāvs (līdz 2017. gada beigām)

⁵¹ C(2018) 2801 *final*, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf.

Piedāvājums (kumulatīvs, milj.)

Pieprasījums (kumulatīvs, milj.)

Gatavojoties TSR darbības uzsākšanai 2019. gadā, Komisija no 2017. gada maija vidus⁵² regulāri publicē iepriekšējā gada *TNAC*. 2018. gada maijā tika publicēta otrā *TNAC* publikācija, kurā norādītais skaits bija 1 654 574 598 kvotas⁵³. 2018. gada publikācijas rezultātā pirmo reizi kvotas tiks iekļautas TSR, samazinot izsoļu apjomu 2019. gada pirmajos astoņos mēnešos.

⁵² C(2017) 3228 *final*, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2017_3228_en.pdf.

⁵³ C(2018) 2801 *final*, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf.

Ar pārskatīto ES ETS direktīvu ievieš divas būtiskas izmaiņas TSR darbībā (sk. arī 2.1. iedaļu). Pirmkārt, 2019.–2023. gadā rezervēs iekļaujamo *TNAC* procentuālo daļu dubulto – no 12 % līdz 24 %. Tas būtiski paātrina pārpalikuma samazināšanas tempu. Otrkārt, no 2023. gada TSR kvotas, kas pārsniedz iepriekšējā gada izsoles apjomu, vairs nebūs derīgas.

Tādējādi, balstoties uz 2018. gada *TNAC* un pārskatītajiem tiesību aktiem, 2019. gada izsoles apjoms 2019. gada pirmajos astoņos mēnešos tiks samazināts par gandrīz 265 miljoniem kvotu, kas atbilst 16 % no pārpalikuma. Rezultātā 2019. gada pirmajos astoņos mēnešos tiks izsolīts par aptuveni 40 % mazāk kvotu nekā attiecīgajā laikposmā 2018. gadā. Balstoties uz izsoles apjomu 2019. gadā, 7. papildinājumā ir sniegta informācija par katras dalībvalsts ieguldījumu TSR laikposmā no 2019. gada janvāra līdz augustam.

5. AVIĀCIJA

Aviācijas nozare ir iekļauta ES ETS kopš 2012. gada. Sākotnējie tiesību akti attiecās uz visiem lidojumiem uz Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) un no tās. Tomēr ES ierobežoja 2012.–2016. gada saistības, tās piemērojot tikai lidojumiem Eiropas Ekonomikas zonā, lai atbalstītu globāla pasākuma izstrādi, ko veica Starptautiskā civilās aviācijas organizācija (*ICAO*), lai samazinātu aviācijas izraisīto emisiju.

2016. gada oktobrī *ICAO* asambleja vienojās par rezolūciju par starptautiskās aviācijas radītās CO₂ emisijas izlīdzināšanas un samazināšanas shēmu (*CORSIA*), kurai jāsāk darboties 2021. gadā. *CORSIA* ir iecerēta kā CO₂ emisijas izlīdzināšanas shēma, kuras mērķis ir stabilizēt starptautiskās aviācijas radīto emisiju, to noturot 2020. gada līmenī. Ņemot vērā tādu iznākumu, ES ETS direktīva 2017. gadā tika grozīta, lai darbības jomu attiecinātu tikai uz aviāciju EEZ iekšienē vēl līdz 2023. gadam.

Kamēr *ICAO* nav pieņēmusi attiecīgos *CORSIA* aktus un ES – vēlākos lēmumus par iespējamu *CORSIA* īstenošanu ES, kā arī lai nodrošinātu starptautiskā procesa turpmāku virzību, ES 2017. gadā pieņēma lēmumu pagarināt pašreizējās atkāpes no ES ETS saistībām piemērošanu attiecībā uz lidojumiem uz trešām valstīm un no tām līdz 2023. gada 31. decembrim, uz šo lēmumu attiecinot prasību par pārskatīšanu.⁵⁴ Pašreizējā darbības joma – tikai EEZ iekšienē – tādējādi tiek saglabāta līdz 2023. gadam. Pēc tam, ja pārskatīšana nebūtu veikta, tiktu atjaunots darbības jomas sākotnējais “pilnais tvērums”.

Turklāt pārskatītajā ES ETS direktīvā ir noteikts, ka Eiropas Komisija ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par iespējām īstenot *CORSIA* ES tiesībās, veicot minētās direktīvas pārskatīšanu. Tajā ir arī noteikts, ka aviācijas nozares kvotām no 2021. gada piemēro lineāro samazinājuma koeficientu 2,2 %.

⁵⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 13. decembra Regula (ES) 2017/2392, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai saglabātu pašreizējos darbības jomas ierobežojumus attiecībā uz aviācijas darbībām un sagatavotos globāla tirgus pasākuma īstenošanai no 2021. gada (OV L 350, 29.12.2017., 7. lpp.).

2017. gadā kvotas tika izdotas atbilstoši darbības jomai – par lidojumiem Eiropas Ekonomikas zonas iekšienē. Bez maksas tika piešķirts mazliet vairāk par 33,1 miljonu kvotu. Šajā skaitā ietilpst bez maksas piešķirtās kvotas (nedaudz vairāk par 32,0 miljoniem kvotu) un gandrīz 1,1 miljons bezmaksas kvotu no īpašās jauno iekārtu un ātri augošu operatoru rezerves. Šīs rezerves kvotas 2017.–2020. gadā tiek dubultotas, jo tās attiecas uz visu laikposmu no 2013. līdz 2020. gadam.

Runājot par aviācijas emisijas izmaiņām, verificētās emisijas apjoms turpināja augt un 2017. gadā sasniedza 64,2 miljonus tonnu CO₂, kas ir par 4,5 % vairāk nekā 2016. gadā.

Laikā no 2017. gada janvāra līdz decembrim izsolītais apjoms veidoja aptuveni 4,7 miljonus kvotu.

Tālāk dotajā 8. tabulā ir sniegts kopsavilkums par verificēto emisiju, bez maksas piešķirtajām kvotām un izsolīto kvotu apjomu aviācijas nozarē kopš ES ETS trešā posma sākuma.

8. tabula. Verificētā emisija un aviācijas nozarei piešķirtās kvotas

Gads	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Verificētā emisija (miljonus tonnu CO ₂)	53,5	54,8	57,1	61,5	64,2	
Verificētās emisijas izmaiņas salīdzinājumā ar (x-1). gadu		2,5 %	4,1 %	7,6 %	4,5 %	
Bez maksas piešķirtās kvotas (ES 28 + EEZ EBTA valstis, miljonus kvotu) ⁵⁵	32,5	32,4	32,2	32,0	32,0	
Kvotas, kas bez maksas piešķirtas no īpašās jauno iekārtu un ātri augošu operatoru rezerves (miljonus)	0	0	0	0	1,1	1,1
Izolīto kvotu skaits (miljonus)	0	9,3	16,4	5,9	4,7	1,9 ⁵⁶

2013.–2015. gadā izsolīto aviācijas kvotu skaits atspoguļo likumdevēja 2013. gada lēmumu “uz laiku apstāties”⁵⁷ un ierobežot klimata jomas saistības, piemērojot tās tikai lidojumiem

⁵⁵ Šajos rādītājos netiek ņemti vērā gadījumi, kad gaisa kuģu operatoru darbība tiek slēgta.

⁵⁶ Līdz 2018. gada jūnija beigām.

EEZ. Atbilstības panākšana aviācijas nozarē 2012. un 2013. gadā tika atlikta. Tādējādi 2012. gada atliktais apjoms tika izolēts 2014. gadā, un atbilstība noteikumiem attiecībā uz 2013. un 2014. gada aviācijas izraisīto emisiju tika panākta laikposmā no 2015. gada janvāra līdz aprīlim.

6. TIRGUS PĀRRAUDZĪBA

Saskaņā ar jauno Finanšu instrumentu tirgu direktīvu* (FITD 2) emisijas kvotas no 2018. gada 3. janvāra klasificē pie finanšu instrumentiem. Tas nozīmē, ka noteikumi, kas attiecas uz parastiem finanšu tirgiem (ieskaitot oglekļa atvasināto instrumentu tirdzniecību vadošajās platformās vai ārpus biržas (*OTC*)), attieksies arī uz otrreizējā CO₂ emisijas tirgus tūlītējo darījumu segmentu (darījumiem ar emisijas kvotām tūlītējai nodošanai otrreizējā tirgū). Tādējādi šis segments tiek padarīts vienlīdzīgs ar atvasināto instrumentu tirgu pārredzamības, ieguldītāju aizsardzības un godprātības ziņā. Pirmreizējā tirgus pārraudzību turpina reglamentēt Izsoļu regula, izņemot ar tirgus ļaunprātīgu izmantošanu saistītos jautājumus.

Sakarā ar atsaucēm uz FITD 2 sniegtajām finanšu instrumentu definīcijām ir piemērojami arī citi finanšu tirgus tiesību akti. Viens no tiem ir Tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regula (*MAR*)**, kas attiecas uz darījumiem un darbībām ar emisijas kvotām gan pirmreizējā, gan otrreizējā tirgū. Tāpat arī atsauce uz FITD 2 Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvā*** nozīmē to, ka CO₂ emisijas tirgoņiem, kuri saņēmuši FITD licenci, būs obligāti jāveic klienta uzticamības pārbaudes attiecībā uz saviem klientiem otrreizējā emisijas kvotu tūlītējo darījumu tirgū. ****

* Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Direktīva 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu 2011/61/ES.

** Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Regula (ES) Nr. 596/2014 par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu (tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regula) un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/6/EK un Komisijas Direktīvas 2003/124/EK, 2003/125/EK un 2004/72/EK.

*** Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Direktīva (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK.

**** Uzticamības pārbaudes jau ir obligātas pirmreizējā tirgū un otrreizējā tirgū attiecībā uz emisijas kvotu atvasinātajiem instrumentiem.

FITD 2 un *MAR* (abas pieņemtas 2014. gadā) ir noteikti daži vispārīgā režīma pielāgojumi CO₂ emisijas tirgus specifikai (sk. 2015. gada Ziņojumu par Eiropas CO₂ emisijas tirgus darbību)⁵⁸.

⁵⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 24. aprīļa Lēmums Nr. 377/2013/ES par pagaidu atkāpi no Direktīvas 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā (dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 113, 25.4.2013., 1. lpp.).

⁵⁸ COM(2015) 576 *final*, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52016PC0482>.

Laikposmā no 2016. līdz 2018. gadam tika pieņemti vairāki pasākumi, kas sīki reglamentē FITD 2⁵⁹ un MAR⁶⁰ noteikumu aspektus.

6.1. Emisijas kvotu juridiskais statuss un fiskālais režīms

Emisijas kvotu juridiskais statuss un fiskālais režīms dažādās valstīs atšķiras, jo šie divi aspekti ETS direktīvā nav definēti. Valstīm ir pienākums ik gadu saskaņā ar 21. pantu iesniedzamajos ziņojumos ziņot par to, kāds juridiskais statuss un fiskālais režīms valstī tiek piemērots attiecībā uz kvotām. Lai gan pastāv nesaskaņotība, pēdējā desmitgadē ir izveidojies nobriedis un ļoti likvīds tirgus. Pašreizējais tiesiskais regulējums sniedz vajadzīgo juridisko pamatu pārredzamam un likvīdam CO₂ emisijas tirgum, vienlaikus nodrošinot tirgus stabilitāti un veselumu.

Kvotu juridiskais statuss dažādās valstīs ir atšķirīgs – no finanšu instrumentiem un nemateriālajiem aktīviem līdz īpašumtiesībām un patēriņa precēm. Dokumenti, kas iesniegti 2018. gadā saskaņā ar 21. pantu, liecina, ka vismaz piecas iesaistītās valstis (DE, IE, IT, NO, SE) ir paziņojušas, ka ir ieviesušas vai paredz ieviest izmaiņas valsts tiesību aktos – lielākoties attiecībā uz FITD 2 īstenošanas kārtību⁶¹.

Attiecībā uz kvotām piemēroto fiskālo režīmu tikai trīs valstis ziņo, ka emisijas kvotu izdošanai piemēro pievienotās vērtības nodokli (PVN). Turpretim darījumiem ar emisijas kvotām otrreizējā tirgū PVN piemēro lielākajā daļā iesaistīto valstu (visās, izņemot CY, EE, IS un LI).

Vairums valstu ziņoja, ka iekšzemes darījumiem ar emisijas kvotām piemēro apgrieztās maksāšanas sistēmu. Izņēmums, ka pieļauj apgrieztu maksāšanu, pārliek darījuma PVN maksāšanas pienākumu no preces vai pakalpojuma pārdevēja uz pircēju un ir iedarbīgs aizsarglīdzeklis pret krāpšanos ar PVN. 2018. gada novembrī Padome pieņēma Direktīvas 2006/112/EK (PVN direktīvas) grozījumu, lai pagarinātu atkāpes piemērošanas termiņu, attiecinot to arī uz laiku pēc 2018. gada beigām – līdz 2022. gada 30. jūnijam. Dalībvalstis tiek mudinātas turpināt piemērot apgrieztās maksāšanas sistēmu, lai arī turpmāk nodrošinātu pienācīgu CO₂ emisijas tirgus aizsardzību.

Uzņēmumiem paredzētajām emisijas kvotām var piemērot papildu nodokli (piem., uzņēmumu ienākuma nodokli). Tomēr 16 valstis ziņoja, ka šādu nodokli nepiemēro.

⁵⁹ https://ec.europa.eu/info/law/markets-financial-instruments-mifid-ii-directive-2014-65-eu/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_en.

⁶⁰ https://ec.europa.eu/info/law/market-abuse-regulation-eu-no-596-2014/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_en.

⁶¹ Tas, ka FITD 2 emisijas kvotas tiek klasificētas pie finanšu instrumentiem ES līmenī, automātiski nenozīmē, ka kvotas juridiski (atkārtoti) ir jāklasificē valsts tiesību aktos, jo tas tiek darīts ar mērķi piemērot ES finanšu instrumentu tirgus regulu un nav paredzēts tam, lai risinātu jautājumus par emisijas kvotu (privāttiesisko) juridisko statusu vai uzskaites metodēm.

7. EMISIJAS PĀRRAUDZĪŠANA, ZIŅOŠANA UN VERIFIKĀCIJA

Attiecībā uz ES ETS pārraudzīšanas, ziņošanas, verifikācijas un akreditācijas (PZVA) prasības ir saskaņotas Pārraudzīšanas un ziņošanas regulā (PZR)* un Akreditācijas un verifikācijas regulā (AVR)**.

ES ETS pārraudzīšanas sistēma ir veidota no blokiem, dodot operatoriem rīcības brīvību, lai varētu nodrošināt izmaksu efektivitāti, bet lai tajā pašā laikā emisijas datu pārraudzīšana būtu ļoti uzticama. Šim mērķim ir atļauts izmantot vairākas pārraudzīšanas metodes (“aprēķinos balstītu” vai “mērījumos balstītu” metodi, kā arī izņēmuma gadījumā “alternatīvas pieejas”). Atsevišķām vienas iekārtas daļām var piemērot metožu kombinācijas. Attiecībā uz gaisa kuģu operatoriem ir iespējams izmantot tikai aprēķinos balstītas pieejas, kur galvenais parametrs, kas jānosaka ES ETS aptvertajiem lidojumiem, ir degvielas patēriņš. Prasība, ka iekārtām un gaisa kuģu operatoriem ir jābūt pārraudzīšanas plānam, ko, balstoties uz PZR, ir apstiprinājusi kompetentā iestāde, novērš pārraudzīšanas metožu patvaļīgu atlasīšanu un laika variācijas.

Ar AVR ir ieviesta saskaņota ES mēroga pieeja verificētāju akreditācijai trešajā posmā un turpmāk. Lai varētu veikt verifikāciju saskaņā ar AVR, verificētājam, kas ir juridiska persona vai tiesību subjekts, ir jāsaņem valsts akreditācijas struktūras (VAS) akreditācija. Šādas vienotās akreditācijas sistēmas priekšrocība ir tā, ka verificētāji var darboties uz savstarpējās atzīšanas pamata visās iesaistītajās valstīs, tādējādi pilnībā izmantojot iekšējā tirgus priekšrocības un palīdzot nodrošināt pietiekamu pieejamību kopumā.

* Komisijas 2012. gada 21. jūnija Regula (ES) Nr. 601/2012 par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 181, 12.7.2012., 30. lpp.).

** Komisijas 2012. gada 21. jūnija Regula (ES) Nr. 600/2012 par siltumnīcefekta gāzu ziņojumu un tonnkilometru ziņojumu verifikāciju un par verificētāju akreditāciju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 181, 12.7.2012., 1. lpp.).

7.1. Vispārējās tendences

Komisija turpina atbalstīt valstis, lai tās uzlabotu PZR un AVR prasību izpildi, un tāpēc nodrošina vadlīnijas un veidnes⁶².

Šo divu regulu īstenošanā gūtā pieredze ir apliecinājusi nepieciešamību vēl vairāk uzlabot, precizēt un vienkāršot PZVA noteikumus, lai veicinātu saskaņotību, mazinātu operatoru un piedalīgo valstu administratīvo slodzi, kā arī vēl vairāk uzlabotu sistēmas efektivitāti.

⁶² PZR un AVR veidnes un vadlīnijas ir pieejamas šādā saitē:
https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/monitoring_en#tab-0-1.

Kopš 2017. gada februāra ir notikušas apspriešanās ar iesaistītajām valstīm, lai atjauninātu šīs abas regulas nolūkā sagatavoties ES ETS ceturtajam posmam, kā arī uzlabotu un vienkāršotu PZVA procesus.

Ir atzīts, ka atbilstības sistēmas efektivitāte ir uzlabojusies, jo PZR ļāva valstīm noteikt, ka elektroniskā ziņošana ir obligāta. 2018. gadā 16 iesaistītās valstis ziņoja, ka pārraudzīšanas plāniem, ziņojumiem par emisiju, verifikācijas ziņojumiem un/vai uzlabošanas ziņojumiem izmanto elektroniskos paraugus vai konkrētus failu formātus, pamatojoties uz Komisijas noteiktajām minimālajām prasībām. Turklāt 12 iesaistītās valstis ziņo, ka ES ETS ziņošanai izmanto kādu automatizētu IT sistēmu.

7.2. Izmantotā pārraudzīšanas metode

Saskaņā ar 21. pantu 2018. gadā iesniegtie ziņojumi liecina, ka vairumam iekārtu izmanto aprēķinos balstīto metodiku⁶³. Tikai par 179 iekārtām (1,7 %) 23 valstīs, visbiežāk Vācijā, Francijā un Čehijā, ir ziņots, ka tām izmanto emisijas nepārtrauktas mērīšanas sistēmas. Lai gan valstu skaits ir tāds pats kā pagājušajā gadā, to iekārtu kopskaits, kurām izmanto šādu pieeju, ir palielinājies par 29.

Paziņotā informācija liecina, ka alternatīvo pieeju izmanto tikai 11 valstīs, kurās to piemēro 36 iekārtām, kas emitē aptuveni 3,4 miljonus tonnu CO₂ ekvivalenta (iepriekšējā gadā – 5,1 miljonu tonnu CO₂ ekvivalenta). Viena iekārta Nīderlandē rada 35 % no visas emisijas, par kuru ziņots, ka pārraudzīšanai izmanto alternatīvās pieejas metodiku.

Vairums iekārtu izpilda PZR paredzētās minimālā līmeņa standartvērtības⁶⁴. Tikai par 106 C kategorijas iekārtām (par vienu vairāk nekā iepriekšējā gadā) jeb 13,7 % (iepriekšējā gadā – 13 %) tika ziņots, ka tās vismaz vienā parametrā neizpildīja prasību lielām avota plūsmām piemērot augstākos līmeņus. Šādas novirzes ir pieļaujamas tikai tad, ja operators pierāda, ka augstākais līmenis ir tehniski neiespējams vai rada nesamērīgi augstas izmaksas. Tiklīdz šādi apstākļi vairs nepastāv, operatoram sava pārraudzīšanas sistēma attiecīgi jāuzlabo. 2013. gada ziņošanas periodā tika ziņots, ka 16 % no visām C kategorijas iekārtām kādā no veidiem neatbilst augstākajiem līmeņiem. Tātad kopš trešā posma sākuma ir vērojams, ka uzlabojas C kategorijas iekārtu atbilstība augstākajam līmenim.

Līdzīgi 23 iesaistītās valstis ziņoja, ka kopumā 21 % B kategorijas iekārtu ir izsniegtas atļaujas ar kādu atkāpi no MZV standarta prasībām (iepriekšējā gadā – 22 %, gadu pirms tam – 26 %; arī šie rādītāji liecina, ka pastāvīgi uzlabojas atbilstība augstākajam līmenim).

⁶³ Galvenais iemesls ir tas, ka uz mērījumiem balstītas metodikas izmantošanai ir vajadzīgi ievērojami resursi un zinātība, lai varētu nepārtraukti mērīt attiecīgo SEG koncentrāciju, bet daudziem mazajiem operatoriem šādu resursu un zinātnības nav.

⁶⁴ Komisijas Regulā (ES) Nr. 601/2012 ir noteikts, ka visiem operatoriem ir jāizpilda konkrētas minimālā līmeņa prasības, bet lielākiem emisijas avotiem ir jāizpilda augstāka līmeņa prasības (saskaņā ar kurām ir jāsniedz uzticamākas kvalitātes dati), turpretim mazākiem avotiem izmaksu lietderības apsvērumu dēļ piemēro mazāk stingras prasības.

7.3. Akreditēta verifikācija

Saskaņā ar 21. pantu noteiktajos ziņojumos netiek sniegtas ziņas par verificētāju kopskaitu, taču pamatotas aplēses, kas balstītas uz sadedzināšanas jomā (primārā akreditācijas joma) akreditēto verificētāju skaitu, liecina, ka 2017. gadā verifikācijas veica kopumā vismaz 124 dažādi akreditēti verificētāji. 2018. gadā iesniegtie 21. pantā paredzētie dokumenti liecina, ka 2017. gadā bijuši 46 atsevišķi verificētāji, kas akreditēti aviācijas jomā. Eiropas Akreditācijas kooperācija (EA) nodrošina centralizētu saiti ar attiecīgajām valsts akreditācijas struktūrām (VAS) un šo struktūru sarakstiem, kuros uzskaitīti attiecībā uz ES ETS akreditētie verificētāji⁶⁵.

Verificētāju savstarpējā atzīšana starp iesaistītajām valstīm darbojas veiksmīgi: 26 valstis ziņoja, ka to teritorijā darbojas vismaz viens ārvalsts verificētājs.

Konstatēts, ka verificētāju atbilstība AVR noteikumiem ir augsta. Polija ziņoja par viena verificētāja akreditācijas apturēšanu, bet divas valstis (PL un CZ) ziņoja par attiecīgi viena un divu verificētāju akreditācijas atsaukšanu 2017. gadā. Salīdzinājumam – 2016. gadā tika ziņots par vienu akreditācijas apturēšanas un vienu atsaukšanas gadījumu, bet 2015. gadā netika ziņots ne par vienu apturēšanas vai atsaukšanas gadījumu. Tikai Polija ziņoja par viena verificētāja akreditācijas tvēruma sašaurināšanu 2017. gadā; salīdzinājumam – 2016. gadā tika ziņots par vienu akreditācijas tvēruma sašaurināšanu attiecībā uz vienu verificētāju, bet 2015. gadā četras valstis ziņoja par akreditācijas sašaurināšanu attiecībā uz pieciem verificētājiem.

Par sūdzībām, kas saņemtas par verificētājiem, šogad ziņoja deviņas valstis (par vienu vairāk nekā pagājušajā gadā). Taču sūdzību kopskaits ir par 12 % mazāks. Tiek ziņots, ka 95 % saņemto sūdzību ir atrisinātas (līdzīgi kā pērn, kad šis rādītājs bija 96 %). Jāatzīmē, ka 12 valstis (pērn – 9) ziņoja par to, ka informācijas apmaiņā starp VAS un kompetentajām iestādēm tika konstatētas verificētāju neatbilstības.

8. PĀRSKATS PAR ADMINISTRATĪVAJĀM PROCEDŪRĀM

Valstis, kuras piedalās ES ETS, izmanto atšķirīgas pieejas attiecībā uz kompetentajām iestādēm, kas atbild par ES ETS īstenošanu. Dažās valstīs ir iesaistītas vairākas vietējās iestādes, bet citās pieeja ir daudz vairāk centralizēta.

Piedalīgo valstu administratīvās procedūras nav būtiski mainījušās kopš iepriekšējā ziņošanas perioda. Kā norādīts 2018. gadā iesniegtajos 21. pantā paredzētajos dokumentos, katrā valstī ES ETS īstenošanā ir iesaistītas vidēji piecas kompetentās iestādes⁶⁶. Tika ziņots par dažādiem iestāžu savstarpējās koordinācijas rīkiem un metodēm, piemēram, likumdošanas instrumentiem pārraudzīšanas plānu vai emisijas ziņojumu centralizētai pārvaldībai

⁶⁵ EA saraksts ar VAS, kas akreditē verificētājus ES ETS vajadzībām, atrodams šeit: <http://www.european-accreditation.org/information/national-accreditation-bodies-having-been-successfully-peer-evaluated-by-ea>.

⁶⁶ Dažos gadījumos valstis, iespējams, par vairākām reģionu/vietējām varas iestādēm ziņo kā par vienu kompetento iestādi.

(13 valstīs), saistošiem norādījumiem un vadlīnijām, ko centrālā kompetentā iestāde sniedz vietējām iestādēm (9 valstīs), regulārām iestāžu darba grupām vai sanāksmēm (15 valstīs), kopīgas IT platformas izmantošanu (11 valstīs) u. c. Astonas dalībvalstis (CY, EE, IE, IS, IT, LI, LU un MT) norādīja, ka neveic nevienu no minētajiem pasākumiem.

Attiecībā uz administratīvajām nodevām, kas piemērotas par atļauju izdošanu un apstiprinātajiem pārraudzīšanas plāniem, 14 valstis 2018. gadā, tāpat kā pērn, ziņoja, ka no iekārtu operatoriem nodevas neiekasē (CY, DE, EE, FR, GR, IE, LI, LT, LU, LV, MT, NL, SE, SK). Tāpat kā pērn, arī gaisa kuģu operatori nemaksā nodevas 15 valstīs (BE, CY, CZ, DE, EE, ES, GR, LI, LT, LU, LV, MT, NL, SE un SK). Nodevas ievērojami atšķiras atkarībā no valsts un konkrētā pakalpojuma. Piemēram, nodevas, kas saistītas ar atļauju izsniegšanu un pārraudzīšanas plānu apstiprināšanu iekārtām, ir no 5 EUR līdz 7690 EUR, bet par pārraudzīšanas plāna apstiprināšanu aviācijas nozarē ir jāmaksā no 5 EUR līdz 2400 EUR.

Kopumā var secināt, ka iesaistīto valstu sistēmas ir lielā mērā iedarbīgas, ņemot vērā to administratīvo organizāciju. Arī turpmāk būtu jāstiprina un jāveicina saziņa starp pašvaldības iestādēm un paraugprakses apmaiņa starp kompetentajām iestādēm, tostarp ES ETS atbilstības foruma un ikgadējās ES ETS atbilstības konferences darbību ietvaros.

9. ATBILSTĪBA UN IZPILDES NODROŠINĀŠANA

ES ETS direktīvā ir noteikts sods par emisijas apjoma pārsniegšanu 100 EUR apmērā (indeksēts) par katru emitēto CO₂ tonnu, par kuru nav laikus nodota kvota. Citi sodi, ko piemēro par ES ETS īstenošanas pārkāpumiem, ir noteikti attiecīgās valsts noteikumos.

ES ETS atbilstības rādītājs ir ļoti augsts: katru gadu vajadzīgais skaits kvotu tiek iesniegts laikus par aptuveni 99 % emisijas. No tām iekārtām, attiecībā uz kurām bija paziņots par 2017. gada emisiju, līdz noteiktajam termiņam – 2018. gada 30. aprīlim – kvotas par visu emisiju nebija nodotas saistībā ar aptuveni 1 % iekārtu. Šīs iekārtas izdarīja aptuveni 0,4 % no visas emisijas, uz ko attiecas ES ETS. Arī aviācijas nozarē atbilstības līmenis bija ļoti augsts – noteikumus izpildīja gaisa kuģu operatori, kas atbildīgi par 98 % aviācijas emisijas, uz ko attiecas ES ETS.

Kompetentās iestādes turpina veikt dažādas gada emisijas ziņojumu atbilstības pārbaudes. Saskaņā ar 2018. gadā iesniegtajos 21. pantā paredzētajos dokumentos sniegto informāciju visas iesaistītās valstis pārbauda gada emisijas ziņojumu pilnīgumu (visas valstis pārbaudīja 100 % ziņojumu, izņemot Spāniju, kas pārbaudīja 95 % ziņojumu, Franciju, kas pārbaudīja 99 % ziņojumu, Zviedriju, kas pārbaudīja 3 % ziņojumu, un Apvienoto Karalisti, kas pārbaudīja 59 % ziņojumu). Ziņojumi arī liecina, ka valstis pārbauda vidēji vairāk nekā 80 % ziņojumu attiecībā uz atbilstību pārraudzīšanas plāniem (visas valstis) un aptuveni 74 % ziņojumu attiecībā uz datiem par piešķirtajām kvotām (visas valstis, izņemot FI, IT, MT, NO un SE). 24 valstis ziņoja, ka tās veic arī kontrolpārbaudes, kurās ziņojumu datus salīdzina ar citiem datiem.

Kā liecina 2018. gadā iesniegtie 21. pantā paredzētie dokumenti, kompetentās iestādes 15 valstīs veica konservatīvas aplēses par 131 iekārtu, par ko trūka datu. Tomēr par 79 no šīm iekārtām ziņoja Apvienotā Karaliste attiecībā uz emisiju laikā pirms 2017. gada, jo tika atklātas jaunas vēsturiskās kļūdas. Atņemot Apvienotās Karalistes datus no 2017. gada kopskaita, jāsecina, ka konservatīvas aplēses tika paziņotas par 52 iekārtām (aptuveni 0,5 % no visām iekārtām); salīdzinājumam – 2016. gadā bija 57 šādas iekārtas (0,5 %), bet 2015. gadā – 45 (0,4 %). Paziņotais tās 2017. gada emisijas daudzums, uz ko attiecās šīs aplēses, bija 2,8 miljoni tonnu CO₂ (iepriekšējā gadā – 1,9 miljoni tonnu, gadu pirms tam – 8,3 miljoni tonnu), kas ir aptuveni 0,2 % no kopējās emisijas (salīdzinot ar 0,1 % un 0,5 % attiecīgi 2016. un 2015. gadā). Visbiežāk minētais iemesls konservatīvu aplēšu veikšanai bija tas, ka līdz 31. martam nebija iesniegts ziņojums par emisiju vai ziņojumi nebija pilnīgi atbilstoši PZR/AVR prasībām.

Par konservatīvām aplēsēm, kas sagatavotas aviācijas nozarē trūkstošu datu dēļ, ziņoja astoņas valstis attiecībā uz 33 gaisa kuģu operatoriem (6,1 % no kopskaita) un 0,8 % no aviācijas emisijas. Turpretī pērn četras valstis ziņoja par 18 gaisa kuģu operatoriem (3,5 %).

Arī kompetento iestāžu veiktās pārbaudes joprojām ir svarīgs papildinājums verificētāja darbam. Par 2017. gadu visas valstis apstiprināja, ka veic papildu pārbaudes attiecībā uz iekārtām. Vairums valstu (visas, izņemot CY, EL, IT, LI un RO) norādīja, ka līdzīga pieeja tiek izmantota arī attiecībā uz gaisa kuģu operatoriem. Vairums valstu (visas, izņemot EL, IT, LU, MT un SE) ziņoja, ka 2017. gadā ir veikušas iekārtu izlases veida pārbaudes.

Attiecībā uz 2017. gadu ziņots, ka sodu par emisijas apjoma pārsniegšanu piemēroja 9 valstis par 30 iekārtām (BE – 1, BG – 3, CZ – 1, FR – 1, IT – 8, PL – 1, PT – 1, RO – 6 un UK – 8). Kā norādīts ziņojumos, sodu par emisijas apjoma pārsniegšanu aviācijas jomā piemēroja 61 gaisa kuģu operatoram (DE – 7, ES – 3, FR – 1, IT – 6, LT – 1, NL – 1, PL – 1, PT – 6 un UK – 35).

Deviņas valstis apstiprināja, ka 2017. gada ziņošanas periodā tika uzlikti sodi (izņemot sodus par emisijas apjoma pārsniegšanu). Ziņojumos nebija minēts neviens brīvības atņemšanas gadījums, bet bija norādīts, ka uzlikti naudas sodi, izdoti oficiāli rīkojumi vai galīgie brīdinājumi par 73 iekārtām un 27 gaisa kuģu operatoriem kopā par finansiālo vērtību 37,8 miljoni EUR⁶⁷.

Ziņots, ka visbiežāk sastopamie pārkāpumi 2017. gadā bija neziņošana par jaudas izmaiņām (24 gadījumi), ziņojumu par verificēto gada emisiju neiesniegšana noteiktajā termiņā (23 gadījumi), darbošanās bez atļaujas (17 gadījumi) un pienācīgi apstiprināta pārraudzīšanas plāna neesība (11 gadījumi).

2018. gada sākumā ir sākusies piektā ES ETS atbilstības cikla izvērtēšana. Tās mērķis ir identificēt ES ETS atbilstības problēmas piedalīgo valstu līmenī un atbalstīt valstis ES ETS īstenošanas uzlabošanā, identificējot uzlabošanas iespējas, labāko praksi un mācību

---

⁶⁷ Šajā kopsummā nav ietverti Portugāles aviācijas nozarei noteiktie naudas sodi, jo pašlaik notiekošo soda piemērošanas procesu dēļ to summas vēl nebija noteiktas.

vajadzības. Jaunais izvērtējums balstīsies uz iepriekšējo izvērtējumu 2014. gadā un turpmāko atbilstības izvērtēšanas darbu, kas 2015.–2016. gadā veikts ES ETS PZVA atbalsta projektā, kura ietvaros tika formulēti rīcības plāni, lai atbalstītu piedalīgās valstis ES ETS atbilstības nodrošināšanā.

Svarīgs jaunievedums jaunajā izvērtējumā ir kvalifikācijas tests, kurā katras valsts kompetentās iestādes pārstāvis tiek lūgts izvērtēt pārraudzīšanas plāna paraugu, ikgadējo ziņojumu par emisiju un citus ziņojumus par iekārtu. Turklāt tiks analizēts ES ETS PZVA dokumentu kopums par vienu atsevišķu iekārtu katrā valstī, kā arī formulēti valstu īpašie apsekojumi, lai pilnībā izprastu ES ETS atļauju, pārbaūžu un piemērošanas īstenošanas gaitu, kā arī PZVA.

10. SECINĀJUMI UN NĀKOTNES PERSPEKTĪVA

Vissvarīgākais notikums pērn bija vērienīgas ES ETS reformas pieņemšana attiecībā uz nākamo tirdzniecības periodu. Šī reforma ļauj ES ETS dot ieguldījumu ES 2030. gada klimata mērķu sasniegšanā un pildīt saistības, kas noteiktas Parīzes klimata nolīgumā. Reformētā ETS nodrošinās emisijas samazināšanu par 43 % līdz 2030. gadam, vienlaikus aizsargājot Eiropas rūpniecības nozares konkurētspēju. Turklāt tā palīdzēs rūpniecības un elektroenerģijas nozarei risināt ar inovāciju un ieguldīšanu saistītās problēmas, īstenojot pāreju uz mazoglekļa ekonomiku. Pēc pārskatīto tiesību aktu pieņemšanas uzmanība tagad tiek pievērsta jauno noteikumu īstenošanai pirms ceturta posma sākuma. Notiek aktīvi īstenošanas pasākumi, it īpaši attiecībā uz oglekļa emisijas pārvirzi un bezmaksas kvotu piešķiršanu, kā arī Inovācijas fondu (sk. 6. papildinājumu).

Arī izmaiņas tiesību aktos, par kurām pēdējos gados ir panākta vienošanās saistībā ar jautājumu par kvotu pārpalikumu, ir sākušas dot rezultātus. Galvenokārt kvotu sākotnējās atlikšanas dēļ to pārpalikums jau ir būtiski samazinājies, un 2017. gadā tas sasniedza zemāko līmeni kopš trešā posma sākuma. Šā gada otrā tirgus stabilitātes rezerves pārpalikuma rādītāja publikācija pirmo reizi izraisa kvotu pārskaitīšanu rezervē. Kopā ar reformētās ETS stiprināšanas pasākumiem izsoļu apjoms 2019. gada pirmajos astoņos mēnešos, salīdzinot ar attiecīgo daudzumu 2018. gadā, šādi tiks samazināts par kādiem 40 % . Tā kā pirmajos piecos darbības gados rezervēs iekļaujamo kvotu daudzums ir divkārtots, ir paredzams, ka turpmākajos gados pārpalikums turpinās būtiski samazināties. Šajās jomās panāktais progress ir vairojis tirgus dalībnieku pārliecību, ko apliecina iepriekšējā gada oglekļa cenu signālu pastiprināšana.

Arī aviācijas jomā ir sasniegti ievērojami panākumi. Lai nodrošinātu aviācijas emisijas ierobežošanas globālās shēmas izveides starptautiskā procesa turpmāku virzību, kā arī atvieglotu tās turpmāko īstenošanu ES, līdz 2023. gadam ir pagarināta ierobežotā darbības joma attiecībā uz aviācijas nozari – tikai Eiropas Ekonomikas zonas iekšienē. Ir paaugstināts arī mērķu vērienīgums – no 2021. gada aviācijas nozarei pirmo reizi tiks piemērots tāds pats lineārais samazinājuma koeficients kā iekārtām, tādējādi aviācijas nozares kvotu maksimālā robežvērtība samazināsies par 2,2 % gadā.

Arī trešā posma piektajā gadā ES ETS uzbūve joprojām ir noturīga un ir pierādījies, ka administratīvā organizācija dalībvalstīs ir efektīva. Turklāt, klasificējot emisijas kvotas pie finanšu instrumentiem atbilstīgi jaunajiem finanšu tirgu noteikumiem, CO₂ emisijas tirgū ir paaugstinājies kopējais pārredzamības, ieguldītāju aizsardzības un godprātības līmenis. Ir

sperts arī nozīmīgs solis, lai turpinātu aizsargāt Eiropas CO₂ emisijas tirgu pret PVN krāpšanu, pieņemot priekšlikumu pagarināt apgrieztās maksāšanas sistēmas piemērošanu arī pēc 2018. gada beigām.

Uzlabotās un nostiprinātās ETS kontekstā arī tiek uzsvērts, cik svarīgi ir aktīvi sadarboties ar citiem regulatoriem un partneriem ārpus Eiropas, attīstot vai īstenojot CO₂ emisijas tirgus.

Komisija turpinās pārraudzīt Eiropas CO₂ emisijas tirgu un iesniegs nākamo ziņojumu 2019. gada beigās.

PIELIKUMS

1. papildinājums

1. tabula. Elektroenerģijas nozares modernizācijai piešķirto bezmaksas kvotu skaits

Dalībvalsts	To bezmaksas kvotu skaits, ko dalībvalstis pieprasījušas saskaņā ar 10.c pantu				
	2013	2014	2015	2016	2017
BG	11 009 416	9 779 243	8 259 680	6 593 238	3 812 436
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538
CZ	25 285 353	22 383 398	20 623 005	15 831 329	11 681 994
EE	5 135 166	4 401 568	3 667 975	2 934 380	2 055 614
HU	7 047 255 ⁶⁸	n/a	n/a	n/a	n/a
LT	322 449	297 113	269 475	237 230	200 379
PL	65 992 703	52 920 889	43 594 320	31 621 148	21 752 908
RO	15 748 011	8 591 461	9 210 797	7 189 961	6 222 255
Kopā	133 059 430	100 568 867	87 532 554	65 990 706	46 985 124

2. tabula. Maksimālais bezmaksas kvotu skaits gadā saskaņā ar elektroenerģijas nozarei piešķirto izņēmumu no prasības visas kvotas iegūt izsolēs

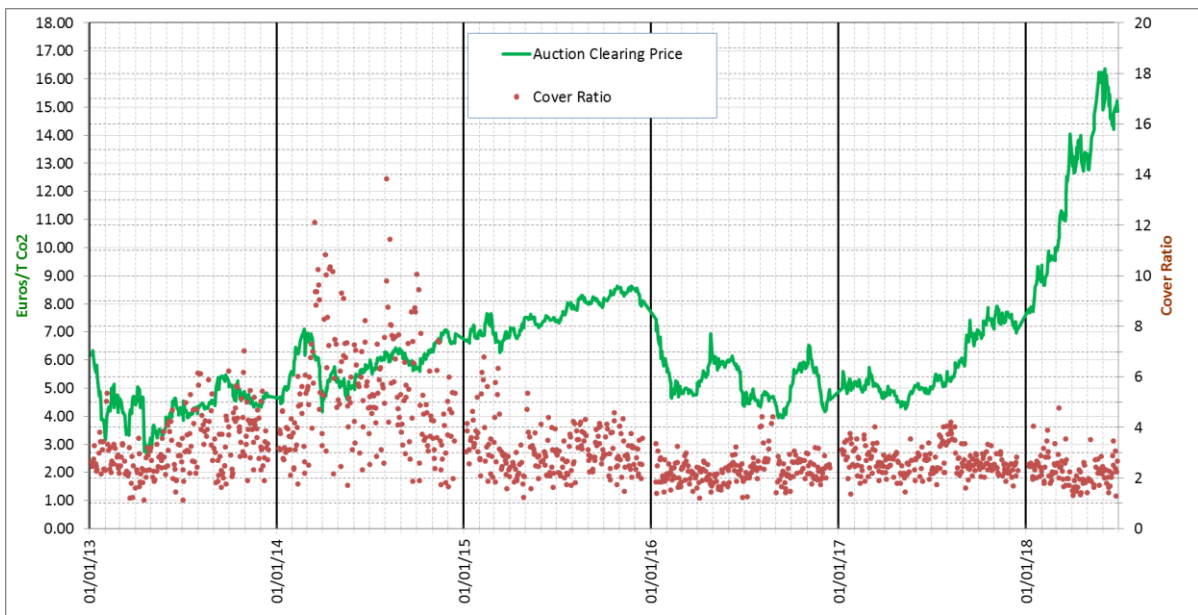
Dalībvalsts	Maksimālais kvotu skaits gadā							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Kopā
BG	13 542 000	11 607 428	9 672 857	7 738 286	5 803 714	3 869 143	1 934 571	54 167 999
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789	10 975 978
CZ	26 916 667	23 071 429	19 226 191	15 380 953	11 535 714	7 690 476	3 845 238	107 666 668
EE	5 288 827	4 533 280	3 777 733	3 022 187	2 266 640	1 511 093	755 547	21 155 307
HU	7 047 255	0	0	0	0	0	0	7 047 255
LT	582 373	536 615	486 698	428 460	361 903	287 027	170 552	2 853 628
PL	77 816 756	72 258 416	66 700 076	60 030 069	52 248 393	43 355 049	32 238 370	404 647 129
RO	17 852 479	15 302 125	12 751 771	10 201 417	7 651 063	5 100 708	2 550 354	71 409 917

⁶⁸ Ungārija izmantoja 10.c pantā noteikto izņēmumu tikai 2013. gadā.

Kopā	151 565 434	129 504 488	114 522 628	98 384 792	81 126 965	62 749 153	42 070 421	679 923 881
-------------	-------------	-------------	-------------	------------	------------	------------	------------	-------------

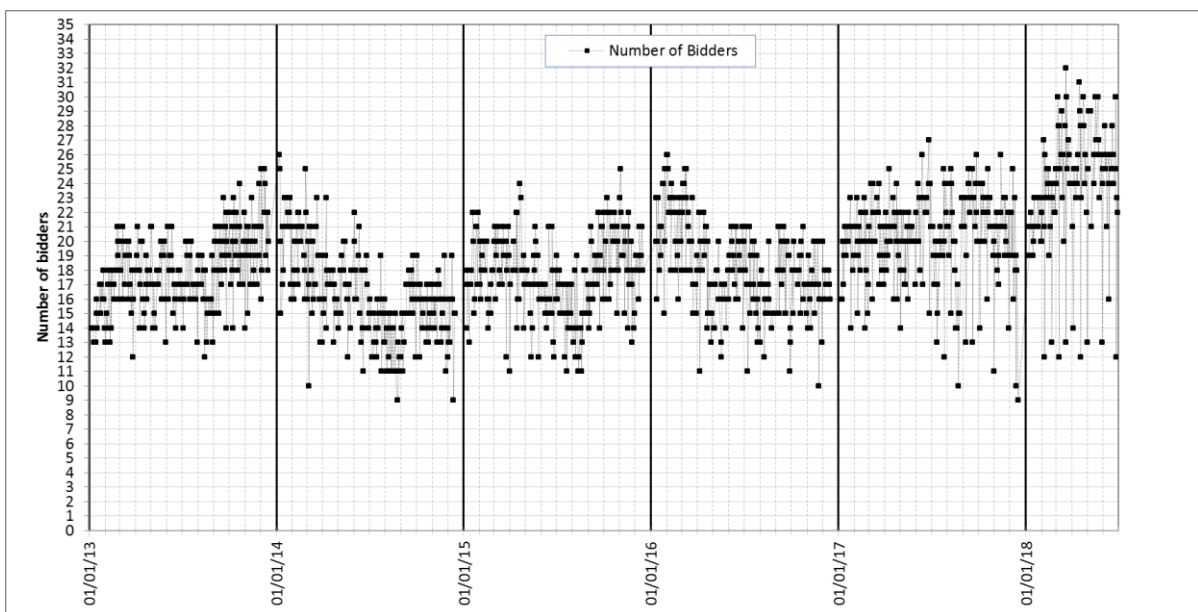
2. papildinājums

1. attēls. Pārskats par vispārīgo kvotu izsolēm no 2013. gada līdz 2018. gada 30. jūnijam

___ Izsoles līdzsvara cena

- Seguma koeficients

3. papildinājums

1. tabula. Kopsavilkums par starptautisko kredītu apmaiņu līdz 2018. gada jūnija beigām

Līdz 2018. gada jūnija beigām apmainītie starptautiskie kredīti	Miljoni	Procenti	Līdz 2018. gada 30. jūnijam apmainītie starptautiskie kredīti	Miljoni	Procenti
<i>CER</i>	243,66	55,91 %	<i>ERU</i>	192,07	44,09 %
Ķīna	181,41	74,45 %	Ukraina	147,69	76,89 %
Indija	15,78	6,48 %	Krievija	32,06	16,69 %
Uzbekistāna	9,44	3,87%	Polija	2,82	1,46 %
Brazīlija	5,27	2,16 %	Vācija	1,65	0,85 %
Čīle	3,16	1,30 %	Francija	1,24	0,64 %
Koreja	2,93	1,20 %	Bulgārija	0,50	0,26 %
Meksika	2,86	1,17 %	Citi	6,11	3,21 %
Citi	22,81	9,36 %			
KOPĀ CER un ERU	435,73	100 %			

4. papildinājums

1. tabula. ETS piedāvājuma un pieprasījuma elementi

Elements	Piedāvājums vai pieprasījums?	Publikācija	Atjauninājumi un neskaidrības
Kopējais no otrā posma pārnesto kvotu skaits	Piedāvājums	Ziņojums par CO ₂ emisijas tirgus darbību	Tā kā otrais posms ir beidzies, atjauninājumi nav paredzēti. Galīgais skaits.
Agrīnās trešā posma izsoles	Piedāvājums	Klimata politikas ĢD vietne, <i>EEX</i> un <i>ICE</i> vietnes	Neietilpst no otrā posma pārnestajā kopējā daudzumā. Galīgais skaits.

NER300 kvotas	Piedāvājums	EIB tīmekļa vietne	2012.–2014. gadā tika monetizēti 300 miljoni kvotu. Galīgais skaits.
Izsoles aviācijas jomā	Piedāvājums	Klimata politikas ĢD tīmekļa vietne, <i>EEX</i> un <i>ICE</i> tīmekļa vietnes	Korekcijas ir atspoguļotas nākamā gada apjomos. 2013. un 2014. gadā paredzētās izsoles notika 2015. gadā.
Trešā posma izsoles	Piedāvājums	Klimata politikas ĢD tīmekļa vietne, <i>EEX</i> un <i>ICE</i> tīmekļa vietnes	Skaitu nav paredzēts pārskatīt. Neizsolītās kvotas (piem., izsoļu aizkavēšanos dēļ dažās dalībvalstīs, kā EEZ EBTA valstīs) tomēr var izsolīt nākamajos gados.
Kvotu bezmaksas piešķiršana (VĪP)	Piedāvājums	<i>EUTL</i> , tabulas	Skaitļus atjaunina visu gadu. Pastāv iespēja, ka dalībvalstis novēloti iesniedz pieteikumus par iepriekšējiem gadiem vai ka faktiski piešķirto kvotu apmērs ir mazāks, nekā sākotnēji paredzēts.
Kvotu bezmaksas piešķiršana (NER)	Piedāvājums	<i>EUTL</i> , tabulas	<i>EUTL</i> ir sniegta precīza informācija par faktiski piešķirto kvotu skaitu.
Kvotu bezmaksas piešķiršana (aviācijas jomā)	Piedāvājums	<i>EUTL</i> , dalībvalstu publicētās kvotu tabulas	
Kvotu bezmaksas piešķiršana (10.c pants)	Piedāvājums	<i>EUTL</i> , statusa tabula	
Emisija (stacionārās iekārtas)	Pieprasījums	<i>EUTL</i> , dati par atbilstību	Atbilstības datus, ko publicē 1. maijā, ir atspoguļotas atbilstīgo iekārtu (proti, iekārtu, par kurām ziņots visos attiecīgajos gados) emisija un nodotās kvotas ⁶⁹ .
Emisija (aviācijas joma)	Pieprasījums		Aviācijas jomas operatori atbilstības ziņojumus par 2013. un 2014. gadu iesniedza 2015. gadā.
Anulētās kvotas	Pieprasījums		Ziņojums par CO ₂ emisijas tirgus darbību

2. tabula. Datu publicēšanas laika grafiks

Termiņš	Dati	Tvērums
---------	------	---------

⁶⁹ Atbilstības datus par iepriekšējiem gadiem var koriģēt ar atpakaļejošu datumu, piemēram, novēlotas iesniegšanas gadījumā.

x. gada 1. janvāris– 30. aprīlis	Atjaunināts bezmaksas kvotu daudzums, ko piešķir elektroenerģijas nozarei (10.c pants)	(x-1). gads
x. gada 1. aprīlis	Verificētā emisija Bezmaksas kvotu piešķiršana (10.a panta 5. punkts – VĪP)	(x-1). gads
x. gada 1. maijs	Atbilstības termiņš: verificētā emisija un nodotās kvotas	(x-1). gads
x. gada maijs/oktobris	Apmainītie starptautiskie kredīti	
x. gada pēdējais ceturksnis	Ziņojums par CO ₂ emisijas tirgus darbību	(x-1). gads
x. gada janvāris/jūlijs	Jauno iekārtu rezerves statuss – <i>NER</i> tabula	
Nepublicē ES līmenī	Aviācijas jomā bez maksas piešķirto kvotu skaitu publicē dalībvalstu līmenī.	

5. papildinājums

1. tabula. ES Tiesas nolēmumi par ES ETS darbību no 2017. gada jūlija līdz 2018. gada jūnijam

Lietas atsauce	Skartie tiesību akti	Puses	Lietas konteksts	Datu ms	Tiesas konstatējums
C- 302/17	Direktīva 2003/87/EK	<i>PPC Power a.s.</i> / Slovākijas Finanšu direktorāts, Atsevišķu nodokļa subjektu nodokļu dienests	Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu: Vai Direktīvai 2003/87/EK atbilst tādu bez maksas piešķirtu emisijas kvotu aplikšana ar nodokļiem, kas nav izmantotas vai ir tikušas nodotas?	12.04. 2018.	Nodoklis nav saderīgs ar ES ETS direktīvu.
C- 229/17	Direktīva 2003/87/EK, Lēmums 2011/278/ES	<i>Evonik Degussa GmbH</i> / DE	Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu: Vai “ūdeņraža ražošanas” definīcija Lēmuma 2011/278/ES I pielikuma izpratnē ietver gāzu maisījumā jau ietilpstoša ūdeņraža izolēšanu?	17.05. 2018.	Nē, “ūdeņraža ražošanas” definīcija Lēmuma 2011/278/ES I pielikuma izpratnē neietver gāzu maisījumā jau ietilpstoša ūdeņraža izolēšanu.
Lietas C- 577/16	Direktīva 2003/87/EK, Lēmums 2011/278/ES	<i>Trinseo Deutschland Anlagengesellschaft mbH</i> / DE	Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu: Vai Direktīvas 2003/87/EK 1. pants aptver polimēru ražošanu iekārtās, kuru ražošanas jauda pārsniedz 100 tonnas? Ja	28.02. 2018.	Iekārta polimēru, it īpaši polikarbonātu, ražošanai, kas ražošanai nepieciešamo siltumu saņem no trešās personas iekārtas, neietilpst ES

			tā – vai šāda iekārta var saņemt bezmaksas kvotas, pat ja attiecīgā dalībvalsts nav iekļāvusi šādu darbību valsts transponētajos tiesību aktos?		ETS darbības jomā, jo nerada tiešu CO ₂ emisiju.
C-572/16	Direktīva 2003/87/EK, Lēmums 2011/278/ES	<i>INEOS Köln GmbH / DE</i>	Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu: Vai Direktīvai 2003/87/EK un Lēmumam 2011/278/ES atbilst tas, ka Vācija nosaka termiņu, kurā operatoriem valsts kompetentajā iestādē ir jāiesniedz pieteikumi bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanai? Vai iesniegto informāciju var labot pēc termiņa beigām?	22.02.2018.	Direktīva 2003/87/EK un Lēmums 2011/278/ES neaizliedz tādus valsts noteikumus, kuros noteikts obligāts termiņš, kurā jāiesniedz pieteikums uz bezmaksas kvotām un pēc kura beigām pieteikuma iesniedzējam vairs nav iespējams labot pieteikumu.
Lieta C-80/16	Direktīva 2003/87/EK, Lēmums 2011/278/ES	<i>ArcelorMittal Atlantique et Lorraine /</i> Ekoloģijas, ilgtspējīgas attīstības un enerģētikas ministrija, FR	Karsta metāla līmeņatzīmes noteikšanas metodes derīgums	26.07.2017.	Tiesa apstiprināja, ka Komisijas izmantotā metodika karstā metāla un kausētās rūdas līmeņatzīmes noteikšanai ir derīga (sk. arī C-180/15 un C-506/14).
Lieta C-5/16	Lēmums 2015/1814/ES	PL / Eiropas Parlaments, Eiropas Savienības Padome	PL apstrīdēja Lēmuma 2015/1814/ES par tirgus stabilitātes rezerves izveidi pieņemšanas procedūru un saturu, kā arī lūdza to atcelt, apgalvojot, ka tas ir pasākums, kas būtiski ietekmē dalībvalsts izvēli starp dažādiem enerģijas avotiem un energoapgādes vispārējo struktūru, kas Padomei būtu bijis jāpieņem vienprātīgi saskaņā ar LESD 192. panta 2. punkta pirmo apakšpunktu.	21.06.2018.	Tiesa šo prasību noraidīja.
Lieta C-58/17	Lēmums 2011/278/ES	<i>INEOS Köln GmbH / DE</i>	Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu: Vai “procesa emisijas apakšiekārtas” definīcija Lēmuma 2011/278/ES 3. panta h) punktā aptver tikai nepilnīgi oksidētu gāzveida oglekli vai arī nepilnīgi oksidētu šķidru oglekli?	18.01.2018.	Tiesa konstatēja, ka no procesa emisijas definīcijas var izslēgt nepilnīgi oksidētu šķidru oglekli.

6. papildinājums

1. tabula. ES ETS ceturrtā posma īstenošanas situācija

Pasākums	Mērķis	Tiesību akta veids	Paredzamā pieņemšana
Oglekļa emisijas pārvirzes saraksts 2021.–2030. gadam	Jaunā oglekļa emisijas pārvirzes saraksta izveide ES ETS ceturtajam posmam, balstoties uz oglekļa emisijas pārvirzes riskam būtiski pakļautu nozaru noteikšanas kritērijiem	Deleģētais akts	2019. gada 1. ceturksnis
Bezmaksas piešķiršanas noteikumu pārskatīšana 2021.–2030. gadam	Komisijas Lēmuma 2011/278/ES, ar kuru visā Savienībā nosaka pagaidu noteikumus saskaņotai bezmaksas emisijas kvotu sadalei, pārskatīšana, lai to pielāgotu jaunajam ceturta posma juridiskajam kontekstam	Deleģētais akts	2018. gada decembris
Bezmaksas kvotu piešķiršanas korekcija ražošanas izmaiņu dēļ	Iekārtu bezmaksas kvotu piešķiršanas līmeņa korekcijas īstenošanas kārtības noteikšana, pamatojoties uz vidējām ražošanas līmeņa izmaiņām par vairāk nekā 15 % uz augšu vai leju divu gadu laikposmā	Īstenošanas akts	2019
Bezmaksas piešķiršanas līmeņatzīmju vērtības atjaunināšana 2021.–2025. gadam	Atjaunināto līmeņatzīmju noteikšana 2021.–2025. gadam, balstoties uz datiem, kurus par 2016. un 2017. gadu iesniegušas dalībvalstis.	Īstenošanas akts	2020
Inovācijas fonda izveide	Inovācijas fonda darbības noteikumu pieņemšana, arī attiecībā uz atlases kritērijiem un procedūru	Deleģētais akts	2019
Modernizācijas fonda izveide	Modernizācijas fonda darbības noteikumu pieņemšana	Īstenošanas akts	2020
Regulas (ES) Nr. 389/2013 (Reģistra regula) pārskatīšana	Savienības reģistra ceturta posma prasību noteikšana attiecībā uz standartizētām elektroniskām datubāzēm, kurās ietverti kopīgi datu elementi kvotu izdošanas, turēšanas, pārskaitīšanas un anulēšanas izsekošanai, kā arī publiskas piekļūšanas un konfidencialitātes nodrošināšanai	Deleģētais akts	2019. gada 1. ceturksnis
Regulas (ES) Nr. 1031/2010 (Izsoļu regula) grozīšana	Pirmo no tirgus stabilitātes rezerves (TSR) 2020. gadā iegūto 50 miljonu kvotu izsoles nodrošināšana Inovācijas fonda vajadzībām	Deleģētais akts	2018. gada oktobris
Regulas (ES) Nr. 1031/2010 (Izsoļu regula) pārskatīšana	Dažu izsoles procesa aspektu pārskatīšana, lai īstenotu ceturta posma prasības, it īpaši, lai ļautu izsolīt kvotas Inovācijas fondam un Modernizācijas fondam, kā arī atspoguļotu ES ETS kvotu kā finanšu instrumentu klasifikāciju saskaņā ar Direktīvu 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem (FITD 2).	Deleģētais akts	2019
Regulas (ES) Nr. 601/2012 par monitoringu un ziņošanu pārskatīšana	Pārraudzīšanas un ziņošanas noteikumu vienkāršošana, uzlabošana un precizēšana, kā arī administratīvās slodzes mazināšana, balstoties uz trešā posma īstenošanas pieredzi	Īstenošanas akts	2018. gada 4. ceturksnis
Regulas (ES)	Akreditācijas un verifikācijas	Īstenošanas akts	2018. gada

Nr. 600/2012 par verifikāciju un akreditāciju pārskatīšana	noteikumu vienkāršošana, uzlabošana un precizēšana, kā arī administratīvās slodzes mazināšana, balstoties uz trešā posma īstenošanas pieredzi, cik iespējams		4. ceturksnis
--	--	--	---------------

Pašreizējā situācija			
Plānots			
Procesā			
Paveikts			
ES ETS valsts atbalsta pamatnostādnes 2021.–2030. gadam	ES ETS valsts atbalsta pamatnostādņu pārskatīšana ceturtajam posmam, lai pieskaņotos jaunajiem noteikumiem par uzlabotu pārredzamību un ziņošanu, kas ieviesti ar pārskatīto ES ETS direktīvu par netiešo oglekļa izmaksu kompensācijas shēmām	Komisijas paziņojums	2020

7. papildinājums

1. tabula. Dalībvalstu ieguldījums tirgus stabilitātes rezervē no 2019. gada janvāra līdz augustam

Dalībvalsts/EEZ EBTA valsts	TSR ieguldījums ⁷⁰ (2019. gada janvāris– augusts)
Austrija	3 956 898
Beļģija	6 564 219
Bulgārija	5 528 107
Horvātija	1 076 583
Kipra	621 854
Čehija	10 270 545
Dānija	3 560 260
Igaunija	1 936 082
Somija	4 753 029
Francija	15 563 476
Vācija	56 922 669
Grieķija	8 455 757
Ungārija	3 410 242
Islande	110 959
Īrija	2 660 749
Itālija	26 868 005
Latvija	576 962

⁷⁰ Komisijas paziņojums C(2018) 2801 *final*, 15.5.2018, pieejams: https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf, publicēts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 6. oktobra Lēmumu (ES) 2015/1814 (“TSR lēmums”).

Lihtenšteina	2 483
Lietuva	1 194 802
Luksemburga	311 575
Malta	236 516
Nīderlande	9 526 964
Norvēģija	2 209 564
Polija	26 186 345
Portugāle	4 318 892
Rumānija	9 960 187
Slovākija	3 168 128
Slovēnija	1 051 738
Spānija	21 772 019
Zviedrija	2 304 582
Apvienotā Karaliste	29 651 746
Kopā	264 731 936